

OTAVAN LUKUKIRJASARJA



TOIMITTANUT

HERM. NIEMI

TAVALLISEN VINOKIRJOITUKSEN MUKAAN

TOINEN, LISÄTTY PAINOS

HELSINGISSÄ

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA





OTAVAN LUKUKIRJASARJA

AAPINEN

TOIMITTANUT

HERM. NIEMI

TAVALLISEN VINOKIRJOITUKSEN MUKAAN

TOINEN, LISÄTTY PAINOS



HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

KUOPIO 1907.
K. MALMSTRÖM'IN KIRJAPAINO.

I.

i.

ii.



u. uu. ui.

n. un.

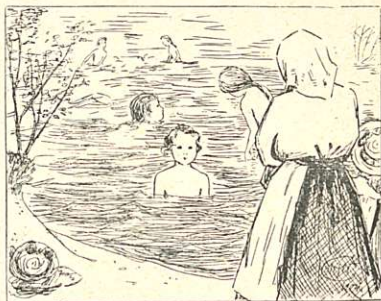
m. im-mi

ii. mim-mi

ui.

v. vii-vi

ui.



e. ee. ei-ni ui. ee-vi ui. ven-

ni ui. mum-mu ei ui. em-mi

ei ui.



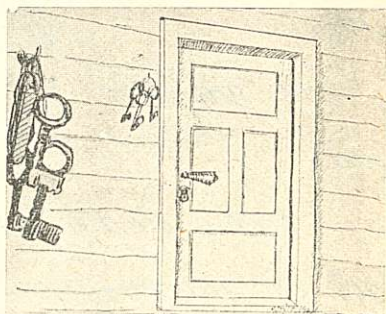
o. oo. on-ni.

*on-ni on ve-neen ni-mi. on-
ni on e-no-ni ve-ne. e-no vie
mi-nun nie-meen. nie-men ni-
mi on ui-mo-nen.*

õ. õõ. e-no mõi ve-neen.

a. aa. a-vain.

*ai-na, an-
na a-vain!
a-vain a-vaa
õ-ven. an-na
õ-ven õ-ma*

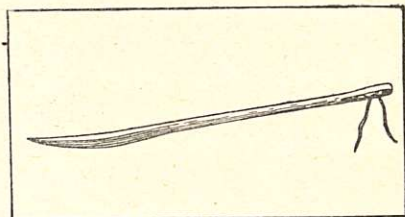


a-vain! muu a-vain ei o-ve-
a a-vaa.

ä.

ää.

äi-mä.



äi-mä on mum-mon o-ma.

l. lei-vo-nen.

il-ma on
läm-min. lei-
vo-nen lau-
taa. lei-vo-nen
lau-taa ei-not-

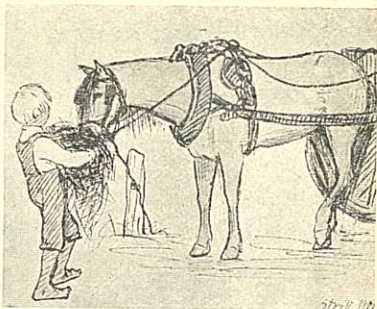


te. lei-vo-nen lau-taa au-net-
te. lei-vo-nen lau-taa mum-
mot-te.

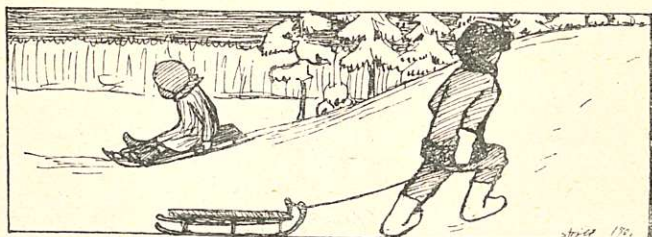
h. he-vo-nen.

hem-mot-la on he-vo-nen.

hem-mon
he-von ni-me-
nä on hu-mu.
hem-mo vie hei-
ni-ä hu-mul-le.



hu-mu huo-maa hem-mon. hu-
mun mie-li on i-loi-nen.



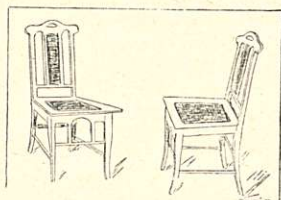
k. kelk-ka.

kal-let-la on kelk-ka. kal-
len kelk-ka on oi-val-li-nen.
kal-le vie kel-kan mä-el-le. kal-
le luo-kuu kel-kal-taan loi-vaa
mä-ke-ä. ke-nel-lä muul-la on

kelk-ka? ke-nel-lä on oi-val-li-
nen kelk-ka, hän me-nee mä-
keen luo-ku-maan.

t.

tuo-li.



tä-mä on mi-nun tuo-li-ni.
toi-nen on tom-min tuo-li. mo-
lem-mat tuo-lit o-vat maa-lä-
tut. tom-min tuo-li on kel-tai-
nen. mi-nun tuo-li-ni on val-
ke-a. ku-ka te-ki tuo-lit? ku-
ka on ne maa-lan-nut?

d.

läh-de.



ke-dol-la on läh-de. läh-de

an-taa vet-tä.



läh-dem-me
läh-teel-le. tuom-

me vet-tä äi-dil-le. äi-ti keit-
tää vel-li-ä. äi-ti keit-tää kah-
vi-a. mi-tä teh-dään vel-lil-lä?
mi-tä teh-dään kah-vil-la?

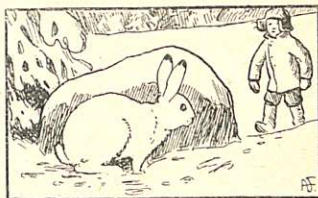
j.

ju-ho ja
jä-nö.



ju-ho nä-kee jä-nön jäl-jet
a-hon lu-mel-la. jä-nö-ä ei ju-
ho nä-e. jä-nö loi-koo ki-ven
ta-ka-na.

ju-ho al-kaa
ju-tel-la. o-tan



jä-nön kiin-ni. vien jä-nön ko-

tii-ni.

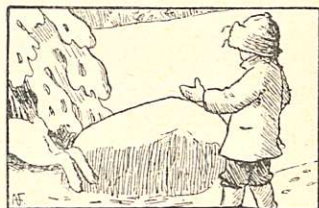
ju-ho kul-kee
jä-nön jäl-ki-ä.



ju-ho tu-lee ki-ven luo: hän nä-
kee jä-nön ki-ven ta-ka-na.

hei, jä-nö! näin huu-taa ju-
ho: tu-te mu-ka-na-ni ko-tiin!

mut-ta jä-nö
ei läh-de ju-hon
mu-kaan. jä-nö
läh-tee lauk-kaa-maan.



ju-ho nä-kee jäl-leen jä-
nön jäl-ki-ä.

mut-ta jä-nö
hä-net jät-tää.



p. paa-vo ja pal-lo.

paa-vo leik-kii
pal-lol-la. paa-vo heit-
tää pal-lon il-maan.
pu-too-van pal-lon
hän kop-paa kiin-ni.



paa-vo heit-tää pal-lon maa-
han. pal-lo pou-kah-taa il-maan.

paa-vo nap-paa pal-lo-a ke-
pil-lä. pal-lo ko-
ho-aa il-maan. pal-
lo pu-to-aa ka-tol-
le. paa-vo ai-koo kii-ve-tä ka-tol-le.



mut-ta äi-ti huu-taa: paa-
vo kul-ta! ä-lä
kii-pee ka-tol-le!
pie-net po-jat voi-



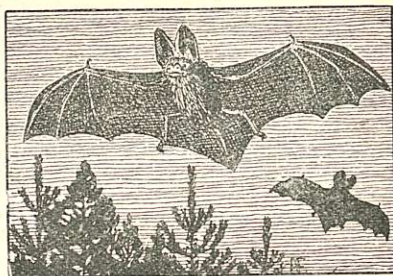
vat ka-tol-ta pu-do-ta.

pek-ka tuo paa-von pal-lon.

y. yy.

yö-le-pak-ko.

yö-le-pak-
ko len-te-lee

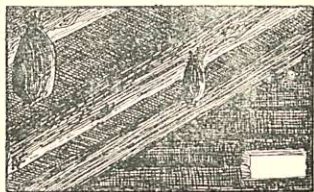


pi-me-än ai-koi-na. o-let-ko
näh-nyt yö-le-pak-ko-a?

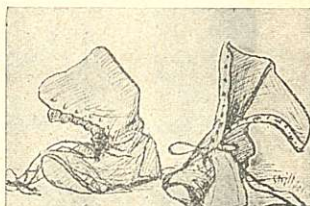
yö-le-pak-ko on pie-ni e-läin.
yö-le-pak-ko ei o-le lin-tu. yö-le-
pak-ko len-tää nah-ka-kal-voil-la.

me-ne läm-pi-mä-nä il-ta-
na pi-hal-le! eh-kä nä-et yö-le-
pa-kon len-tä-vän

päi-vät yö-le-
pak-ko nuk-kuu.



yö-le-pak-ko pel-kää päi-vän-
va-lo-a.

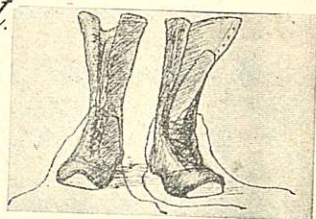


g.

in-gan ken-gät.

in-gan ken-gät o-li-vat ku-
lu-neet. in-ka o-li ken-ki-ä jo
kau-van pi-tä-nyt.

äi-ti hank-ki
in-gal-le uu-det
ken-gät. in-ka o-



li i-loi-nen. hän ve-ti ken-gät
jal-kaan. hy-vät o-li-vat in-
gan uu-det ken-gät.

in-ka kiit-te-li äi-ti-ä. kyl-
lä-pä kan-nat-ti-kin in-gan
kii-tel-lä. ken-gät o-li-vat ol-leet

kal-liit. ja äi-dil-
lä o-li pal-jo mui-
ta-kin han-kit-
ta-vi-a.

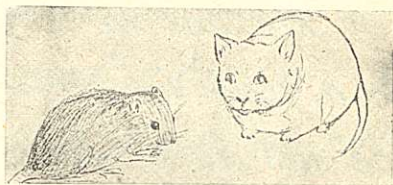
r.

rot-ta ja mir-ri.



mir-ri on ai-na hii-ri-ä hä-
tyy-tel-lyt. pik-ku-lin-tu-ja-kin
on mir-ri tap-pa-nut. rot-ta kuu-
li mir-ri-ä pe-lät-tä-vän. rot-ta
pää-t-ti mir-ri-ä o-pet-taa.

ker-ran tu-li rot-ta mir-rin
luo. mir-ri! näin virk-koi rot-ta.
hyök-kää mi-
nun pää-t-te-
ni! mut-ta ei
mir-ri hyö-kän-nyt. mir-ri-ä



pe-lot-ti. rot-ta o-li mir-ri-ä
 voi-mak-kaam-pi.

mut-ta rot-ta virk-koi vie-lä
 mir-ri-le. ä-lä tee pa-kaa tur-
 vat-to-mil-le! ä-lä hä-tyy-tä
 hei-kom-pia. tä-mä on ai-na
 keh-no-a ja kun-no-ton-ta.

mir-ri o-li täl-lä ker-ral-la
 jou-tu-nut tap-pi-ol-le. tä-mä
 mir-ri-ä ko-vin hä-vet-ti. mir-
 ri me-ni muu-al-le.

s.

sor-sa.

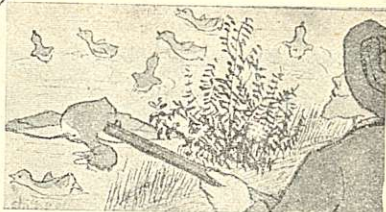
sor-sal-la



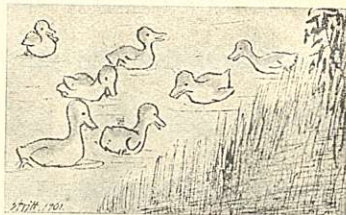
o-li jouk-ko pie-ni-ä poi-ka-si-a.
 se uis-ke-li nii-den kans-sa. ja
 niil-lä o-li hy-vin haus-kaa. ne

ui-vat äi-tin-sä ym-pä-ri-lä. ne
su-ke-l-si-vat vä-lin ve-teen. siel-tä
ne tu-li-vat jäl-leen pin-nal-le.

ran-nal-la pen-saan ta-ka-
na pau-kah-ti
pys-sy. sää-li-
mä-tön sa-mu-



li o-li siel-lä. hän tah-toi saa-da
sor-san-pais-ti-a. sen-täh-den hän
am-pui sor-san.



mut-ta sor-
san-poi-ka-set
jäi-vät or-voik-si. niit-ten e-lä-
mä tu-li su-rul-li-sek-si. ne ei-
vät e-nää voi-neet i-loi-ta.

et-kö o-li-si, sa-mu-li, voi-nut
sää-li-ä pie-ni-ä sor-san-poi-ka-si-a?

o. O.
Ol-li.



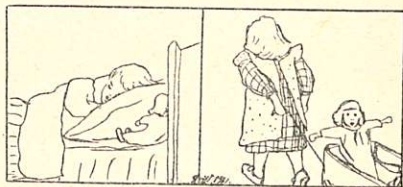
Os-ta, Ol-li, o-me-ni-a! O-me-nat o-vat ma-kei-ta!

Ol-li ei os-ta. Ol-lil-la ei o-le ra-haa.

Ol-li, pyy-dä ra-haa äi-dil-tä!

Ol-li ei kui-ten-kaan pyy-dä.
O-me-niin ei ri-i-tä äi-din ra-hat.
Ol-li tie-tää, et-tä äi-dil-lä on pal-jon muu-ta tär-ke-äm-pää-kin os-tet-ta-vaa. Ol-li voi ol-la tyy-ty-väi-nen o-me-nit-ta-kin.

o. O.



Oi-sin le-pään, päi-vät puu-
haan: vuo-det vie-rii, i-kää kart-
tuu. Op-pi-en ja ah-ke-roi-den
vä-hi-tel-len lap-si vart-tuu.

a. A.

Au-nen o-
me-nat.



Au-nel-la on kak-si o-me-
naa. An-til-la ei o-le yh-tään
o-me-naa.

Au-ne tar-joo An-til-le o-
me-ni-an-sa. Ant-ti ot-taa pie-
nem-män o-
me-nan. Au-
ne sa-noo: O-
ta, Ant-ti, tä-mä i-som-pi!



Ant-ti ei o-ta kui-ten-kaan
i-som-paa.

Au-nel-la ja An-til-la on
nyt haus-kaa kum-mal-la-kin.

ä. Ä.

Ai-din ke-rä.

Ai-ti is-tui



ja ku-toi suk-kaa. Äk-ki-ä pu-
to-si lan-ka-ke-rä lat-ti-al-le.
Oi-vaa vauk-ti-a se vie-ri nurk-
kaan saak-ka.

An-ni ja Ot-to juok-si-vat
he-ti ke-rän
jäl-jes-sä. Ai-
ti-ä he tah-
toi-vat mo-lem-mat pal-vel-la.



Äi-ti tu-li sii-tä hy-vin i-loi-sek-si.

Äi-dil-lä o-li hy-vi-ä lap-si-a. Äi-ti i-loit-si sii-tä.

n. N.

Nai-min

nuk-ke.



Nai-mi sai nu-ken äi-dil-tä.

Oi-kein kau-nis se nuk-ke o-li-kin. Au-ne-kin o-li-si sil-lä vâ-hän leik-ki-nyt.

Nai-mi vain ei nuk-ke-an-sa an-ta-nut. Nuk-ke täy-tyi sen-täh-den pi-tää ai-na pii-los-sa.

Näin o-li Nai-mil-le nu-kes-ta vain mie-li-pa-haa.

Nuk-ke ei o-li-si tul-lut pa-

hem-mak-si, vaik-ka si-tä Au-ne-kin
o-li-si vä-hän kat-sel-la saa-nut.

m. M.

Mum-mon
sil-mä.



Mum-mo on ko-vin van-ha.
Nyt ei mum-mo nä-e e-nää. Mim-
mi ta-lut-taa mum-mo-a. Muu-
ten ei mum-mo o-sai-si kul-ke-a.

Mum-mo lu-ki-si mie-
lään. Mut-ta
hän ei nä-e.
Mim-mi lu-
kee mum-mol-le.



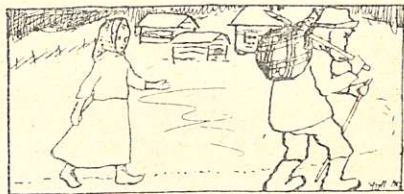
Mim-mi on mum-mon sil-
mä. Mim-mi tuot-taa van-hal-

le mum-mol-le pal-jon i-lo-a.

Muu-ten o-li-si-kin mum-mon ko-vin i-kä-vä ol-la. Mim-mi saa sii-tä it-se-kin i-lo-a.

v. V.

Vil-ma ja
van-hus.



Vil-ma o-li mat-kal-la tä-din luok-si. Van-ha uk-ko kul-ki sa-maa tie-tä. Van-huk-sel-la o-li myt-ty se-läs-sä. Väi-val-loi-ses-ti hän kul-ki e-teen-päin.

Vil-ma sa-noi: An-ta-kaa myt-ty mi-nul-le! Mi-nä kan-nan sen



tei-dän ko-tiin-ne.

Van-hus an-toi myt-ty-n-sä Vil-mal-le. Vil-ma kan-toi sen hä-nen ko-tiin-sa. Van-hus kiit-ti Vil-maa. Vil-ma me-ni sit-ten i-loi-se-na tä-ti-lään.

j. J.

Jaak-kon
lai-va.



Jaak-ko vei lai-va-n-sa ran-taan. Ä-lä las-ke lai-vaa-si ve-sil-le! Nyt on myrs-ky. Näin sa-noi i-sä.

Jaak-ko las-ki kui-ten-kin lai-va-n-sa ran-taan. Jo o-li lai-va ve-sil-lä. Ja aal-to vei sen

mu-ka-nan-sa. Jaak-ko kii-reh-
ti a-vuk-si. Mut-ta hän up-po-
si ve-teen.



Jaak-ko o-
li suu-res-sa
hä-däs-sä. Mut-ta i-sä pe-las-
ti hä-net ve-des-tä. Aal-lot vei-
vät kui-ten-kin Jaa-kon lai-van.



i. J.

J-sän neu-vo.

Ji-va-ri

pu-hui: J-sok-si tul-tu-a-ni
mi-nä au-tan i-sää ja äi-ti-ä
kai-kis-sa toi-mis-sa.

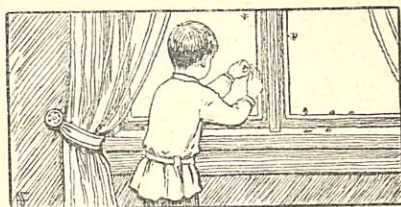
J-sä sa-noi Ji-va-ri-le: O-pet-
te-le nyt jo äi-ti-ä ja i-sää aut-

ta-maan! Muu-ten et o-saa aut-
taa i-sok-si tul-tu-a-si-kaan.

Äi-ti ja i-sä tar-vit-se-vat ai-
na las-ten-sa a-pu-a. Van-hem-
mat tu-le-vat ai-na i-loi-sik-si,
kun lap-set hei-tä pal-ve-le-vat.

k. K.

Kär-pä-
sen sii-vet.



Kal-le ot-ti kär-pä-sil-tä sii-
pi-ä. Kär-pä-set las-ki hän sit-
ten me-ne-mään.

Kär-pä-set o-vat niin pie-
ni-ä. Näin sa-noi Kal-le.

Ker-ran Kal-len pik-ku-sor-
mi li-kis-tyi o-ven vä-liin. Kal-

le it-ki ko-
vas-ti.



O-li-pa se
vain pik-ku-
sor-mi. Näin sa-noi i-sä.

Mut-ta se kos-ki kui-ten-kin
ko-vas-ti, va-lit-ti Kal-le.

h. H.

Hii-ren-
poi-ka-nen.



Hii-rel-lä o-li pe-säs-sä pie-
ni-ä poi-ka-si-a. Hii-ri pu-hui
heil-le: Kis-sa on lä-hel-lä. Ot-
kaa nyt hy-vin hil-jaa!

Mut-ta yk-si poi-ka-nen sa-
noi: Hy-vin vä-hän mi-nä vain

tir-kis-tän.

*Hän pis-
ti pää-tän-sä
pe-sän au-kos-*

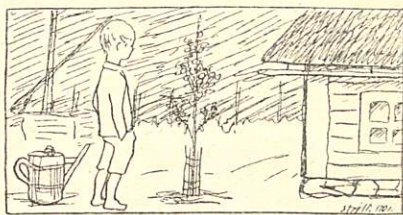


*ta. He-ti huo-ma-si kis-sa sen.
Kaik-ki poi-ka-set se söi.*

*I-so hii-ri yk-sin pää-si pa-
koon. Hai-ke-as-ti se su-ri sur-
mat-tu-ja pie-no-kai-si-an-sa.*

t. T.

*Tom-min
tai-mi.*



*Tom-mi toi pie-nen o-me-
na-puun tai-men tu-van taak-
se kas-va-maan.*

Tom-mi hoi-te-li tain-ta. Hän

pa-ni sen juu-rel-le mul-taa ja
lan-taa. Vet-tä-kin hän sil-le an-
toi. Ja tai-mi kas-voi kil-paa Tom-
min kans-sa.

Tai-mes-
ta tu-li i-so
puu. Kük-ki-

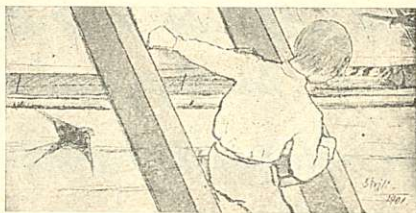


a o-li sii-nä ai-na ke-väi-sin.
O-me-ni-a se kan-toi syk-syi-sin.

Niin pal-kit-si puu Tom-min
vai-vat. Ja i-lo-a sai Tom-mi vie-
lä sen li-säk-si. O-li-han puu
ko-ko ta-lon kau-nis-tuk-se-na.

p. P.

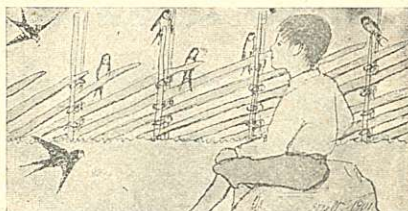
Paa-vo ja
pääs-ky-set.



Pääs-ky-sil-lä o-li pe-sän-sä
tu-van räys-tääs-sä. Pe-säs-sä o-li
pie-ni-ä poi-ka-si-a. Ti-ka-puil-
ta so-pi pe-sään kur-kis-tel-la.

Tuo on pie-ni si-sa-re-ni. Nuo
o-vat pie-ni-ä vel-ji-ä-ni. Me o-
lem-me kai-kin ys-tä-vi-ä. Näin
pu-hui Paa-vo pie-nil-le pääs-
ky-sil-le.

Ja sit-ten
i-som-pi-na
pääs-ky-set



Paa-vol-le i-loi-ses-ti lau-loi-
vat. Niil-lä o-li hy-vin haus-
kaa. Ja Paa-vol-la o-li myös
oi-kein haus-kaa.

r. R.

Rii-tai-nen

Ris-to.



Ris-to leik-ki tois-ten las-ten kans-sa. Mut-ta hän to-rui Mai-ju-a. An-ni-a hän tyrk-kä-si. Kal-ten ei hän sal-li-nut läh-el-län-sä ol-la. Rii-tai-si-na e-ro-si-vat lap-set. Ja kai-kil-la o-li ol-lut ko-vin i-kä-vää.

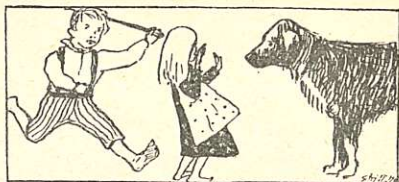


Toi-se-na päi-vä-nä taas lap-set leik-ki-vät. Ris-to-kin o-li si seu-raan tul-lut. Mut-ta ei Ris-to-a seu-raan o-tet-tu.

Ris-to sai sei-so-a syr-jäs-sä. Ja Ris-tol-la o-li ko-vin i-kä-vää.

u. U.

Ur-ho ja
Vi-e-no.



Ur-ho on ul-jas poi-ka.

Ul-ko-na hän leik-ki ker-ran
si-sa-ren-sa Vi-e-non kans-sa. Väh-
ti, naa-pu-rin suu-ri koi-ra, tu-li
sii-hen. Ja Vi-e-no ko-vin säi-käh-ti.

Mut-ta Ur-ho a-joi Väh-din
pois. Ja Vi-e-no
her-ke-si he-ti
it-ke-mäs-tä.



Ur-ho on hy-vä ve-li Vi-e-not-le.

y. Y. Yr-jön u-ni.

Yr-jö nuk-kui il-lal-la. Yö-l-
lä hän nä-ki un-ta.

Yr-jö o-li i-so-na mie-he-nä.
 Voi-maa o-li pal-jon. Mut-ta op-
 pi-a puut-tui.



Yr-jön pi-
 ti os-taa ja
 myy-dä ta-va-roi-ta. Mut-ta hän
 ei o-san-nut las-ke-a. Hä-nen pi-
 ti kir-joit-taa a-si-oi-ta muis-
 tiin. Kir-jei-tä-kin tu-li. Ja toi-
 si-a o-li-si pi-tä-nyt kir-joit-
 taa ja lä-het-tää. Mut-ta Yr-jö
 ei o-san-nut lu-ke-a ei-kä kir-
 joit-taa. Yr-jö ei saa-nut mi-tään
 a-si-oi-ta toi-mi-te-tuik-si.

Voi, voi! Tä-mä on i-kä-vää!
 Näin va-lit-te-li Yr-jö tus-kis-
 san-sa.

Yr-jö he-rä-si aa-mul-la. U-
ni o-li hän-tä
o-pet-ta-nut.



Yr-jö päät-
ti ol-la ah-ke-ra op-pi-maan.
Vi-saa-na mie-he-nä on sit-ten
haus-ka ol-la.

s. J.

Lan-na
sai-raa-na.



Lan-na o-li heik-ko-na sai-
raa-na. Ko-ko ruu-mis o-li kuu-
ma. Ja pää-tä ko-vin pa-kot-ti.
Äi-ti is-tui Lan-nan vie-res-sä u-
sein. Yöt-kin hän sii-nä val-voi.

Pa-ra-nen-ko mi-nä? Näin

ky-syi Lan-na su-rul-li-se-na.

Äi-ti vas-ta-si: Jos hy-vä Ju-ma-la niin tah-too, niin si-nä pa-ra-net.

Kau van kes-ti Lan-nan sai-ra-us. Sit-ten hän vā-hi-tel-len kui-ten-kin pa-ran-tui. Sil-lä ei Ju-ma-la vie-lä tah-to-nut hän-tä kut-su-a pois.



Äi-ti kiit-ti Ju-ma-laa

Lan-nan pa-ran-tu-mi-ses-tä. Ja Lan-na it-se-kin kiit-ti.

1. L. Lai-nan su-ru.

Lai-na pa-la-si ko-tiin leik-

ki-mäs-tä. Hän-el-lä o-li kyy-ne-lei-tä sil-mis-sä.



Lai-nal-la on ru-ma ha-me. Näin o-li Sil-ju sa-no-nut. Ja muut lap-set o-li-vat nau-ra-neet.

La-noit-ko, Lai-na-se-ni, et-tä sen on o-ma ra-kas äi-ti-si tek-nyt? Näin ky-syi äi-ti.

Si-tä ei Lai-na ol-lut sa-no-nut. Mut-ta vas-ta lu-pa-si hän-sen sa-no-a.

e. E.

Ee-ron va-hin-ko.



Pie-ni Ee-ro sa-noi ai-na: En!

I-sä sa-noi: An-na, Ee-ro, mi-nun hat-tu-ni! Ee-ro vas-ta-si: En!

Ai-ti sa-noi: Tuo, Ee-ro, mi-nun hui-vi-ni! Ee-ro vas-ta-si: En!

Ve-li sa-noi: Käy, Ee-ro, kans-sa-ni he-vo-sil-le! Ee-ro vas-ta-si: En!

Si-sar sa-noi: Läh-de, Ee-ro, kans-sa-ni mar-jaan! Ee-ro vas-ta-si: En!

I-sä tu-li kau-pun-gis-ta. Hän kut-sui lap-si-a luok-sen-sa. Ve-li ja si-sar me-ni-vät. Ee-ro ei men-nyt.



Tu-le luok-se-ni, Ee-ro!

Näin sa-noi

i-sä vie-lä. Ee-ro vas-ta-si: En!

*Ve-li ja si-sar sai-vat sil-loin
ma-kei-si-a. Mut-ta Ce-ro jäi il-man.*

<i>b.</i>	<i>B.</i>	<i>Bib-li-a. Ba-by-lon.</i>
<i>c.</i>	<i>C.</i>	<i>Ce-ci-li-a. Ci-ce-ro.</i>
	<i>D.</i>	<i>Da-vid. Da-ni-el.</i>
<i>f.</i>	<i>F.</i>	<i>Frit-joß. So-fi-a.</i>
	<i>G.</i>	<i>Ga-li-le-a. Ge-org.</i>
<i>g.</i>	<i>I.</i>	<i>Ahl-qvist. Ivan-ten.</i>
<i>x.</i>	<i>K.</i>	<i>Ker-xes. A-le-xan-der.</i>
<i>z.</i>	<i>L.</i>	<i>Li-on. Nä-za-reth.</i>
<i>a.</i>	<i>A.</i>	<i>A-mäl. A-bo.</i>

*Frit-joß sa-noi si-sa-rel-len-
sa Ce-ci-li-al-le: Mi-nä an-nan
si-nul-le o-me-nan jo-kai-ses-ta
oi-ke-as-ta vas-ta-uk-ses-ta-si.*

An-na si-nä mi-nul-le o-me-na
jo-kai-ses-ta ky-sy-myk-ses-tä-
ni, jo-hon et o-saa vas-ta-ta!

Ce-ci-li-a suos-tui.

Frit-jof. Mi-kä on Bib-li-a?

Ce-ci-li-a. Bib-li-a on kir-ja,
jo-ka si-säl-tää Ju-ma-lan sa-
naa. Se on sa ma kuin Raa-mat-tu.

Frit-jof. Mi-kä on Ba-by-lon?

Ce-ci-li-a ei tie-dä.

Frit-jof. Mi-kä on Ci-ce-ro?

Ce-ci-li-a ei tie-dä.

Frit-jof. Mi-tä o-vat Da-vid
ja Da-ni-el?

Ce-ci-li-a. Da-vid ja Da-ni-
el o-vat mies-ten ni-mi-ä.

Frit-jof. Mi-tä o-vat Ga-li-le-

a, Ti-on ja Na-za-reth?

Ce-ci-li-a. Ga-li-le-a on maa-kun-ta sii-nä maas-sa, jos-sa Jee-sus e-li. Na-za-reth on kau-pun-ki Ga-li-le-as-sa. Ti-o-ni-a en tie-dä.

Frit-jof. Mi-tä o-vat Ge-org, Ahl-qvist ja Dvan-ten?

Ce-ci-li-a. Ne o-vat ih-mis-ten ni-mi-ä.

Frit-jof. Mi-kä on Ker-xes?

Ce-ci-li-a ei tie-dä.

Frit-jof. Mi-tä o-vat A-mäl ja A-bo?

Ce-ci-li-a ei tie-dä.

* * *

Mon-ta-ko-o-me-naa sai Frit-jof?

Mon-ta-ko-o-me-naa sai Ce-ci-li-a?

O-me-ni-a syö-tä-es-sä se-
lit-ti Frit-jof:

Ba-by-lon o-li mui-noin suu-
ri kau-pun-ki.—Ci-ce-ro o-li mies,
jo-ka o-sa-si mai-ni-os-ti pu-hu-
a.—Li-on o-li lin-na Je-ru-sa-le-
min kau-pun-gis-sa.—Ker-xes o-li
kuu-lui-sa yl-pe-ä ku-nin-gas.—
Ä-mäl ja Ä-bo o-vat kau-pun-ke-
ja. Ja Ä-bo on Tu-run kau-pun-
gin ruot-sa-lai-nen ni-mi.

A. B. C. D. E. F. G. H. I.
J. K. L. M. N. O. P. Q. R. S.
T. U. V. X. Y. Z. Ä. Å. Ö.

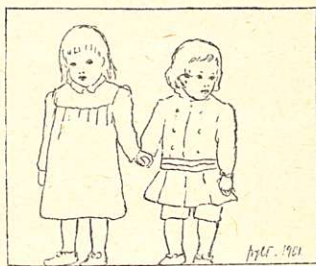
a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m.
n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z. ä. å. ö.

II.

Aune ja Eino.

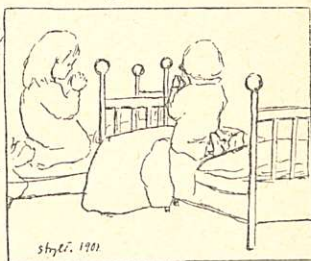
T. 1. Tunnen pienen tytön. Hä-
T. nen nimensä on Aune. Tun-
H. nen pienen pojan. Hänen ni-
H. mensä on Eino.

A. 2. Aune on
A. Einon sisar.
E. Eino on Au-
E. nen veli. Mo-



lemmat he ovat hyviä lapsia.

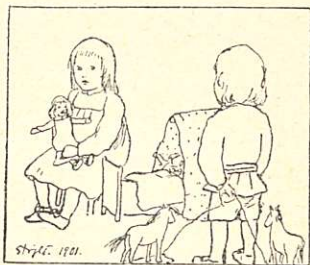
3. Aune ja Eino heräävät aa-
Y. mulla. He kiittävät Jumalaa.
Y. Yön kuluessa on
J. Jumala heitä
J. varjellut. Tervei-
nä ja iloisina



he ovat heränneet.

P. 4. Päivällä Aune ja Eino

P. leikkivät. Aunella on mon-
ta nukkea. Eino-
nolla on hevo-
sia paljo.

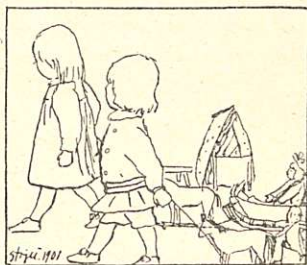


M. 5. Mutta Aune antaa nukken-

M. sa Einon hevosten vedettäväk-
si. Ja Eino antaa hevosensa
Aunen nukke-

N. ja vetämään.

N. Nuket ovat sil-
loin ajelemas-



sa. Aune ja Eino eivät kos-
kaan riitele. Ja sen tähden
heillä on aina hauskaa.

A. 6. Äiti kutsuu välin Aunea.

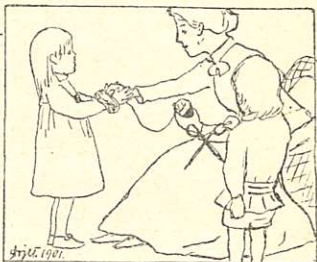
Ä. Välin hän kutsuu Einoa. Hän

V. tarvitsee lasten-

V. sa apua. Au-

ne kerii äidille

lankaa. Eino



tuo äidille sakset. Monta muuta pientä asiata he toimittavat.

U. 7. Usein he juoksevat naapu-

U. reissakin äidin asioilla. Ja he

palaavat aina

J. pian. Isäkin

I. he aina mielel-

lään palvel-



vat. Ja isä ja äiti ovat aina hyvillään.

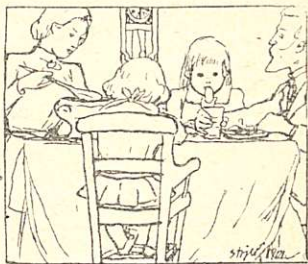
8. Äiti kutsuu Aunea ja Ei-

L. noa aterialle. Lapset tulevat

L. heti. Rakas Jumala! Siunaa

R. ruokamme! Näin he sanovat

R. Sitten he istu-
vat hiljaisina
pöydän ääressä.



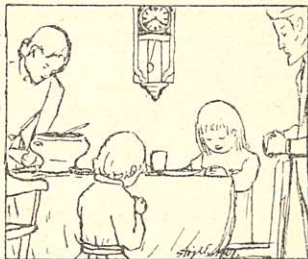
S. 9. Äiti antaa

S. lapsille ruokaa. He kiittävät ja

K. syövät. Sitten he nousevat. Kii-

K. tos Jumalalle ruuasta! Näin

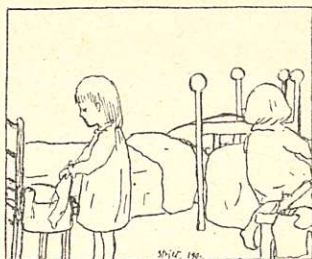
he sanovat. Sit-
ten he kiittä-
vät isää ja äi-
tiäkin.



O. 10. Illalla ovat lapset väsynei-

O. tä. Ovathan he koko päivän
ahkerasti puuhailleet. Äiti kut-

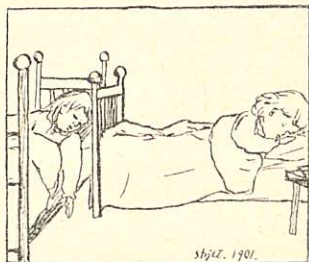
suu heitä le-
volle. Lapset
tulevat heti.
He riisuvat



vaatteensa. Kaikki panevat he
järjestykseen määrättyyn
paikkaan. Aamulla he löytä-
vät ne siitä hakematta.

11. Vuoteessaan lapset vielä kiit-
tävät Jumalaa. Päivän kulu-
essa on Jumala heitä varjel-
lut. Paljon hyvää on Jumala
heille antanut. Rakas Jumala!

Varjele meitä
yöllä! Varjele
isää ja äitiä-
kin! Näin sa-



novat lapset. Sitten he sano-
vat hyvää yötä äidille ja toi-
selleen. Sen jälkeen he nukku-
vat rauhallisesti. Öilläkin he
ovat hyvän Jumalan turvissa.

Rehellinen Pekka.

i. 1. Äiti on lähettänyt Pekan
viemään piparkakkuja. Tiellä
hän kohtaa
Kallen.



ii. Mitä sinul-
la on korissa-
si? Näin kysyy Kalle.

Pekka. Tässä on piparkakkuja.

o. 2. Oletko koskaan syönyt pi-
parkakkuja? Näin kysyy Kalle.

ö. Pekka. Kyllä olen syönyt.

ö. Kalle. Muistatko, kvinka makeita ne olivat?

Pekka. Muistan kyllä.

3. Onko äitisi kakut lukeut?

a. Näin kysyy Kalle.

a. Pekka. Ei ole lukeut.

Kalle. Sitten voit syödä yhden. Toisen voit antaa minulle.

ä. Pekka. En ota. Äiti olisi

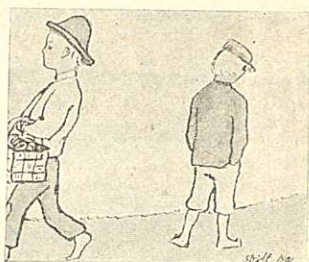
ä. siitä pahoillaan.

4. Kalle puhuu vielä. Ota vaan piparkakku! Äitisi ei siitä näe. Näin hän sanoo.

Pekka. Mutta Jumala näkee sen. Ja hänkin on siitä pahoillaan. Hyvät lapset eivät

koskaan ota
mitään salaa.

Ja Kalle me-
nee häveten pois.



Leikki ja lukeminen.

1. Jaakko. Minä en tahdo lue-
m. kea. Lukemi-
m. nen on ikävää.
Minä tahdon
leikkiä. Se on
hauskempaa.



n. Äiti. Etkö sinä tahdokaan
n. tulla viisaaksi. Ei kukaan
voi tulla oppimeeksi, jos ei
hän osaa lukea.

2. Jaakko. Kyllä minä tahtoi-

v. sin viisaaksi mieheksi tulla. Mut-
v. ta lukeminen on niin vaikeata.

Äiti. Kyllä se on nyt vaikea-
h. ta. Mutta kun vähän opit, niin
h. se tulee helpommaksi. Ja mitä
enemmän opit, sitä helpommak-
si ja hauskemmaksi se tulee.

k. 3. Jaakko. Lukeminen ei kos-
k. kaan voi olla helppoa. Eikä se
hauskaakaan voi olla.

l. Äiti. Olenko koskaan sanonut
l. sinulle semmoista, joka ei ole totta?

Jaakko. Et ole, äiti.

t. 4. Äiti. Kuule nyt, Jaakko, mi-
t. tä minä sanon! Lue ahkerasti
kotona ja koulussa! Kun tulet
isoksi, niin olet siitä hyvilläsi.

Mutta jos sinä nyt vaan leikit etkä lue, niin sinä miehenä sitä survesti kadut.

Jaakko. Minä teen, niin kuin sinä käsket, hyvä äiti.



Neljä omenaa.

1. *Täti antoi Ingalle neljä omenaa. Ingalle oli kaksi. Toiset kaksi olivat Paavolle. Kotimat-
kalla Inka söi omat omenansa. Jäljellä olivat Paavon omenat.*
2. *Kotona halusi Inka vielä syö-*



d. dää omenaa. Hän antoi Paavolle
 d. yhden. Hän sanoi: Täti lähetti
 tämän sinulle. Paavo kiitteli iloi-
 sestti. Inka söi itse toisen omenan.
 3. Mutta Ingan tuli paha olla. Ai-
 s. na hän ajatteli Paavon omenaa,
 s. jonka hän oli syönyt. Ei hän voi-
 nut muuta ajatella. Ei hän osan-
 nut illarukoustansaakaan. Silloin-
 kin hän muisti vain omenaa.
 4. Tuli yö. Isä ja äiti nukkuivat.
 y. Paavokin nukkui. Mutta Inka ei
 y. nyt voinut nukkua pitkään ai-
 kaan. Ja sitten hän näki unta
 omenista. Mutta kaikki ne olivat



- pahoja. Niitä ei voinut syödä.*
- r. 5. Aamulla kertoi Inka asian*
r. äidille. Äiti tuli murheelliseksi.
Hän sanoi: Pyydä anteeksi Paa-
p. volta! Sitten pyydät anteeksi tä-
p. dillä. Täti huotti sinuun. Mutta si-
nä olit petollinen. Muistat myös,
että olet Jumalan lapsi. Nyt olet
tehnyt hyvän Jumalan mielen
murheelliseksi. Sen tähden tulee
sinun rukoilla häneltä anteeksi.
- 6. Paavo antoi anteeksi. Tätikin*
j. antoi anteeksi. Ja äiti sanoi, et-
j. tä Jumala on hyvä ja armol-
linen. Hän antaa anteeksi niil-
le, jotka rikostansa katuvat.
- 7. Nyt taas voi Inka ajatella*

muutakin kuin Paavon ome-
naa. Ja sitten hän taas nuk-
kui yönsä rauhallisesti. Ja
muutenkin hän oli iloinen
ja onnellinen.

Oikea ja vasen.

1. Vieras täti oli oikein hyvä. Hän otti Allin syliinsä. Hän antoi pipar-kakkua Allille. Ja lähteis-
sään hän silitti Allin hiuksia.



Tule huomenna meille!
Meilläkin on pieni kultti tyttö.
Ja meillä on monta kaunista
nukkeä. Eikä matka ole

pitkä. Näin hän puhui lähteissään.

2. Aamulla heräsi Alli aikaiseen. Täytyi nousta kiireesti. Oli paljo tehtäviä. Nuket piti vaatettaa. Täytyi niiden vaatteita vähän ommellakin. Sitten oli lähdeittävä. Ja äiti saattoi Allin portille.

Talo näkyy tuolla.
Matkalla tulet tienhaaraan.
Käännys sinä oikealle! Näin
neuvoi äiti.

3. Alli kulki tietä myö-
ten. Nyt tulee hauskaa. Lei-
kimme koko päivän. Näin
hän ajatteli. Ja sitten hän tuli tienhaaraan.



Äiti neuvoi oikealle.
Sen Alli muisti. Mutta
kumpi on oikea? Tätä ei
Alli nyt muistanut. Ja hän
mietti kauvan. Mutta sit-
tenkin täytyi hänen kotiin
palata.



4. Äiti! Kumpi on oikea käsi? Näin kysyi
Alli. Ja hän näytti molempia käsiänsä.

Tämä se on, sanoi äiti.
Tällähän kättäkin annetaan.
Ja hän sitoi punaisen lan-
gan Allin oikeaan käteen.

Nyt muisti Alli. Ja sit-
ten hän lähti uudelleen mat-
kalle. Eikä hänen tarvinnut
enää tieltä palata. Mutta kyllä hän siitä alkaen tuns-
i oikean kätensä ilman lankaakin.



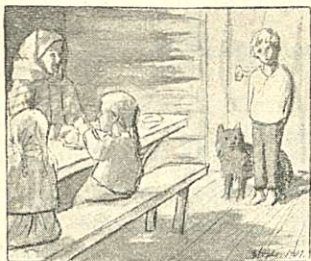
Heikki Mustina.



1. Äiti vei lapset perunamaata kitkemään. Oli lämmin päivä. Lasten tuli kuuma. Musti vain loikoi pientareella. Se oli mukavasti pensaani siimeksessä.

2. Äiti! Näin sanoi Heikki. Kyllä tämä on raskasta! Ja tämä on niin ikävää! Jospa olisin Musti! Mustin ei tarvitse perunamaata kitkeä. Se saa vain siimeksessä loikoa. Enkö saa, hyvä äiti, mennä Mustin kanssa loikomaan?

Äiti antoi Heikin mennä. Ja Heikki oli iloinen.



3. Ilta joutui. Käytiin jo illalliselle. Heikki-kin tuli pöydän ääreen.

Heikki! Näin sanoi äiti. Sinähän haluat olla Mustina. Musti ei syö pöydän ääressä. Se saa

ruokaa kuppiinsa vasta jälkeenpäin. Ja sitten Musti menee yöksi ulos. Siellä se vartioi taloa. Se on Mustin tehtävä.

4. Heikki ällistyi pahasti. Pitikö hänen nyt syödä Mustin kanssa? Pitikö mennä yöksi ulos Mustin kanssa?

Hyvä äiti! Näin hän sanoi häpeillään. Kyllä minä tästä alkaen kitken ahkerasti. Anna, äiti kulta, minulle anteeksi! Anna minun tulla pöytään paikalleni!



5. Ja sitten Heikki sai tulla pöytään. Mutta nyt hän tiesi, että Mustillakin oli tehtävänsä.

Armeliass Mari.

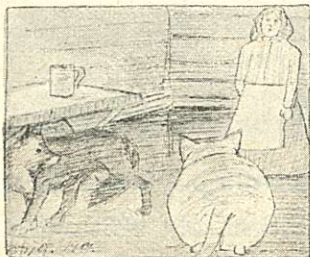
1. Mari sai sedältä nimipäivälahjaksi rahaa. Hän sai luvan mennä kauppapuotiin. Siellä oli myytävänä kauniita nukkia. Semmoisia hän oli jo kauvan halunnut. Ja nyt hän oli saanut luvan ostaa nuken.

2. Tien ohessa seisoi vanha ukko. Hänolisokea. Pieni tyttö oli hänellä taluttajana. Hän kerjasi hattuunsa rahaa ohikulkijoilta.



3. Mari ajatteli kaunista nukkea. Mutta hän näki edessään sokean kerjääjän. Mari pani rahansa ukon hattuun.

Mirri ja Musti.



1. Kuka on syönyt kerman? Tähän jäi kermaa astia puolilleen. Nyt se on tyhjä. Onko Mirri syönyt? Vai onko Musti syönyt?

2. Mirri tuli lähelle. Se näytti partaansa. Ja sen parta oli kuiva.



Mutta Musti pyrki pöydän alle. Se ei halunnut näyttää partaansa.

3. Mutta emäntä meni ja nosti Mustin päätä. Sen parta oli vielä märkä. Siinä nä-

kyi vähän kermaakin.

4. Sinäpä olet kerman syönyt! Näin sanoi emäntä. Yritit sitten vielä tekoasi salata. Olisit antanut minun Mirriä epäillä. Häpeä palkaksesi!

5. Ja Musti meni häveten pöydän alle. Eikä sille annettu ruokaa sinä päivänä.

Kohteliaita lapsia.

1. Matkustaja tuli kylään. Tiellä oli joukko lapsia leikkimässä. Kaikki lapset siirtyivät syrjään. Toiset menivät oikeallepuolelle. Toiset menivät vasemmalle. Pojat ottivat lakin päästään. Tytöt niijasivat. Kaikki sanoivat: Hyvää päivää! Ja vieras sanoi myös ystävällisesti: Hyvää päivää!

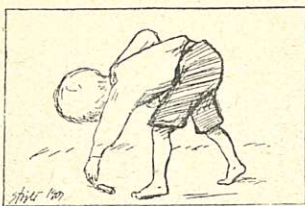


2. Vieras kysyi sitten: Missä täällä on majatalo? Yksi pojista astui vierasta lähelle. Minä tulen näyttämään, sanoi hän. Ja hän saattoi vieraan majatalon portille. Tässä on majatalo, sanoi hän vieraalle. Sitten hän sanoi vieraalle hyvästi ja palasi toisten lasten luokse.

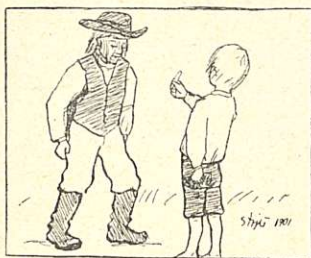
3. Vieras puhui sitten majatalossa: Tahtoisin mielelläni asua tässä kylässä. Sillä täällä on kohteliaita lapsia. Ja kohteliaat lapset ovat

hyviä lapsia. Semmoiset tuottavat paljon iloa vanhemmilleen ja muillekin ihmisille.

Löydetty veitsi.



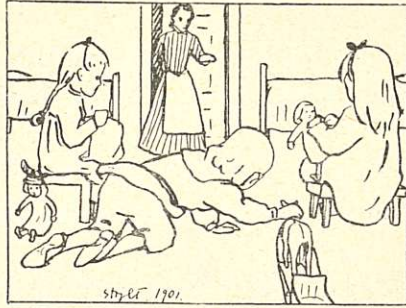
1. Matti käveli maantiellä. Siinä hän näki kynäveitsen. Hän otti sen. Siinä oli kaunis, valkea pää ja kaksi kirkasta terää. Matti tuli siitä iloiseksi. Heti ryhtyi hän tekemään kaarnahevosta. Tämäpä on oivallinen löytö! Näin hän siinä veistellessään ajatteli.



2 Samassa tuli mies tietä myöten. Hän katseli tarkasti tielle. Tämä etsii veistä, ajatteli Matti. Mitä etsitte? kysyi hän. Mies vastasi: Minulta putosi kynäveitsi, jossa oli valkea pää ja kaksi terää. — Se on tässä, sanoi Matti. Ja hän antoi veitsen miehelle.

Kuka lähtee?

1. Aiti tuli tu-
paan. Kuka lähtee
viemään tämän ka-
kun vanhalle Lee-
nalle? Näin hän
kysyi.



2. Minä lähden
iltapäivällä, sanoi

Tommi. Nyt minä ajan hevosellani.

Minä lähden, kun olen saanut nukkeni vaat-
teet valmiiksi. Näin vastasi Ilmi.

Minä lähden heti, vastasi Aino. Nukke saa
olla pukematta, kunnes joudun takaisin.

Pikku Heikki.

Kerran päätti pikku Heikki olla
iso mies;
Voimaa oli hänellä, ja paljon
hän jo tiesi.

Siis ei viitsi pikku Heikki enää
lapsi olla;
Talonpaikka katsottuna on jo
kalliolla.



Isän kirves olallansa metsään käypi Heikki;
Nyt se alkaa miehen toimi, jäädä saa jo leikki.

Hirret aikoo Heikki kaataa, tehdä talon oivan;
Ympäri sitten raivaa pellon vihannoivan.

Mutta vaikka hiki päässä Heikki puuta hakkaa,
Puu ei kaadu; väsyneenä Heikki työstä lakkaa.

Lapseksi taas kotihinsa palaa jälleen Heikki!
Miehen työ ei suju vielä; lasten työ on leikki.

B b C c D F f G

B b C c D F f G

Q q X x Z z Å å

Q q X x Z z Å å

Kaukaisia matkustajia.



1. Lapset istuivat veneessä, joka oli maalle vedetty.

Nyt olemme matkustavaisia, sanoi Heikki. Olemme tulleet kaukaa vierailta mailta Suomea katsomaan.

2. Minä olen neiti Barbara. Tulen lämpimästä maasta ja tuon Suomen lapsille makeita rusinoita. Näin sanoi Mimmi.

Minä olen neiti Cecilia, ja minä tuon luumuja, sanoi Helmi.

Minä olen David, josta isä kertoi viime pyhänä, sanoi Juho. Ole sinä, Ville, jättiläinen Goljat!

Mutta Ville ei halunnut olla Goljatina. Hän tahtoi olla kuuluisa kuningas Xerxes.

Minä olen Zuleima Mård, sanoi Anni. Tulen Ruotsista, joka on meidän naapurimaamme.

Samasta maasta sanoivat tulevansa myös Mikko, Laina ja Mari. Mutta he olivat nyt nimiltään Zefanias Åberg, Inez Qvist ja Fanny Björkqvist.

3. Mutta neiti Barbaralla ei ollut rusinoita eikä Cecilialla luumuja. Toiset niitä heiltä kuitenkin yhä pyysivät. Sen tähden täytyi heidän ruveta jälleen Suomen tytöiksi.

Ja pian olivat sitten kaikki muutkin taas Suomen kilttiä lapsia niin kuin ennenkin.

III.

Kuka teki parhaiten?

A. 1. Antero, Emmi, Niilo ja Yrjö olivat niillä tyllä kukkia etsimässä. Kun he menivät ojan



ylitse, katkesi porras.

E. Emmi oli silloin keskellä porrasta. Hän putosi ojaan. Ja virta alkoi häntä viedä mukanaan.

Y. 2. Yrjö pelästyi kovasti. Hän alkoi itkeä ja vaipui voimaton maahan. Antero lähti



kotia kohden juoksemaan.

Hän tahtoi saada kiireesti äidin

N. avuksi Emmille. Mutta Niilo kiirehti ojaan.

Siinä ei ollut vettä kovin paljon. Hän

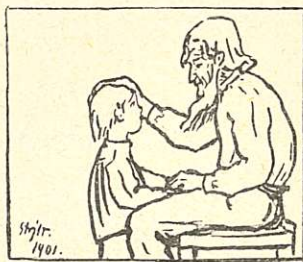
kahlassi veteen. Siellä hän tarttui Emmiin ja veti hänet maalle.

Mistä saamme leipää?

- O. 1. Tule tänne, Otto! sanoi vanha iso-
isä. Minä kysyn si-
D. nulta jotakin. — Otto
tuli.

Iso-isä. Mistä
saamme leipää?

Otto. Äiti leipoo
jauhoista.



I. Iso-isä. Mistä saa äiti jauhoja?

J. Otto. Isä vie myllyyn jyviä. Siellä
hän jauhattaa ne jauhoiksi.

2. Iso-isä. Mistä saa isä jyviä?

Otto. Isä kylvää niitä peltoon. Siitä
kasvaa vilja. Vilja leikataan, ja siitä pui-
daan jyvät riihessä.

M. Iso-isä. Mutta kuka kasvattaa viljan
N. siemenestä?

Otto. Jumala kasvattaa viljan. Sillä
ei kukaan ihminen voi sitä kasvattaa.

3. Iso-isä. Keneltä meidän tulee siis
leipää pyytää?

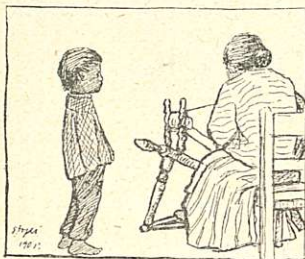
Otto. Meidän tulee sitä rukoilla Ju-
malalta.

Iso-isä. Kuinka meidän sopii sitä ru-
koilla?

Otto. Anna meille tänä päivänä joka-
päiväinen leipämme!

Kaksi ja yksi.

1. Äiti sanoi Tommille: Tiedätkö, minkä



Ä. tähden sinulla on
Ä. kaksi silmää, mutta
ainoastaan yksi suu?

Tommi. Sitä en
tiedä.

Äiti. Sinun tulee
nähdä paljon, että tulisit oppineeksi. Mutta
sinun tulee puhua vähän, ettet olisi tuhma.
Sillä ainoastaan tuhmat puhuvat enemmän
kuin he varmasti tietävät.

T. 2. Äiti. Tiedätkö, Tommi, minkä tähden
T. sinulla on kaksi korvaa, mutta ainoastaan
yksi suu?

Tommi. Sitä en tiedä.

Äiti. Sinun tulee kuunnella tarkasti, että
tulisit viisaaksi. Mutta sinun tulee puhua

vähän. Sillä joka paljon puhuu, hän ei enätä kuunnella. Ja hän jää oppimattomaksi.

3. Äiti. Tiedätkö, Tommi, minkä tähden sinulla on kaksi kättä, mutta ainoastaan yksi suu?

S. Tommi. Sitä en tiedä.

S. Äiti. Sinun tulee käsilläsi tehdä työtä. Mutta et sinä saa itse syödä kaikkia, mitä ansaitset. Sinun tulee tehdä työtä muittenkin hyväksi.

Vaahtera.

V. 1. Vaahtera kas-
 W. voi tuvan takana.
 Vanha se jo oli ja
 suuri. Sen siimek-
 sessä isä ja äiti istui-
 vat kesäisin kuumilla
 ilmoilla, kun heillä oli
 joutoaikaa.



L. 2. Lassi oli käynyt metsässä. Hänellä
 L. oli kirves olallansa. Lassin tuli kulkea vaahteran ohitse. Hän pysähtyi siihen. Huvik-
 sensa pilkkoi hän suuret kappaleet vaahte-



ran kuorta. Se irtautui niin helposti. Löi hän muutamia lastujakin vaahteran rungosta.

K. 3. Kun isä näki vaahteran turmeltuna, tuli hän hyvin surulliseksi. Kyllä hän

tiesi, mitä siitä seuraisi. Tämä puu on tarvinnut kymmeniä vuosia kasvaakseen, sanoi hän. Nyt olet sinä, Lassi, yhdessä hetkessä sen turmellut. Siitä on ollut meille hyötyä ja iloa. Se on ollut koko seudun kaunistuksena. Mutta vallan tarpeetta olet sinä sen hävittänyt.

H. 4. Hyvin pahoillaan oli Lassi nyt. Hän katui suuresti ajattelematonta tekoansa. Hän olisi tehnyt mitä tahansa, jos olisi saanut Ö. vaahteran terveeksi. Öin päivin hän tätä Ö. asiata mietti. Mutta se oli kaikki turhaa vaivaa.

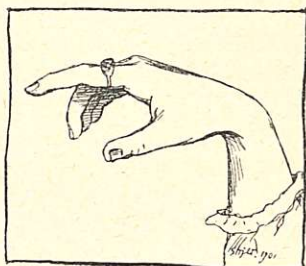


5. Vaahteran lehdet kellastuivat ja putoivat pois. Seuraavana kevännä ei siihen enää tullut ollenkaan lehtiä.

kuivana se siinä törrötti, kunnes se polttopuiksi kaadettiin.

Ylpeä sormi.

U. 1. Uusi, kaunis sormus pantiin kerran
 U. etusormeen. Tästä tuli etusormi kovin ylpeäksi. Ettepä ole minun vertaisiani, sanoi se toisille sormille ja peukalolle. Uskokaa vain, että minä olen paras joukossa!



P. 2. Muut sormet pahastuivat tästä. Peukalo erittäinkin suuttui. Parasta on, että emme enää auta ylpeätä etusormea. Näin puhuivat toiset sormet ja peukalo. Puuhailkoon nyt yksinänsä!

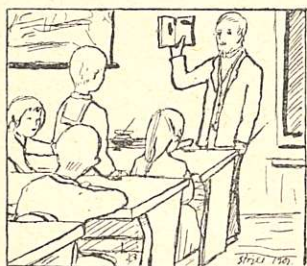
R. 3. Ruusu kukki parhaallaan. Käden piti R. ottaa kukkaa. Etusormi on valmis. Mutta peukalo ei auttanut. Ruusu ei taittunut.

Ruoka-aika tuli. Etusormi ei yksin voinut pitää leipää, ei veistä, ei kahvelia eikä lusikkaa.

J. 4. Jo katui etusormi ylpeyttänsä. Jopa
 J. se oli valmis nöyrästi pyytämään anteeksi
 peukalolta ja muilta sormilta. Ja ne antoi-
 vat anteeksi. Sitten etusormi oli taas sovinnossa
 toisten kanssa. Ja kaikki tehtävät
 menestyivät niin kuin ennenkin.

Hyvä koulutoveri.

1. Opettaja tuli luokalle. Kuka on kaa-



i. tanut mustepullon?

i. kysyi hän. Tämä kirja on nyt mennyt pilalle.

u. Ilmari nousi sei-

u. somaan. Minä tuon opettajalle uuden kir-

jan, kun tulen huomenna kouluun. Näin sa-
 noi Ilmari opettajalle.

a. 2. Oletko sinä, Ilmari, kaatanut muste-
 a. pullon ja pilannut tämän kirjan? Näin kysyi
 opettaja edelleen.

Ilmari. Minä en ole kaatanut mustepulloa.

ä. Opettaja. Minkä tähden sinä sitten toi-
 ä. sit uuden kirjan, vaikka et ole kaatanut
 mustepulloa?

o. 3. Ilmari oli vähän aikaa vaiti. Sitten
 v. hän selitti näin. Maiju, joka istui hänen vie-
 ressään, oli pyyhkinyt pölyä pöydältä. Siinä
 oli mustepullo kaatunut. Ja kun hän oli näh-
 ö. nnyt, että muste oli kirjan pilannut, oli hän
 ö. alkanut itkeä. Maijun äiti oli köyhä. Ei ollut
 ö. hänellä rahaa, millä Maiju olisi saanut ostaa
 uuden kirjan pilaantuneen sijaan.

Älä itke, Maiju! Näin oli Ilmari sanonut
 lohduttaen. Minä tuon huomenna uuden kir-
 jan opettajalle. Kun kerron asian äidille, hän
 kyllä antaa rahaa.

e. 4. Sinä olet tehnyt kauniisti, sanoi opet-
 e. taja. Olet ollut hyvä toveri Maijulle. Mutta
 kyllä asia täytyi minulle kumminkin kertoa.
 Opettajalta ei saa mitään salata. Eikä sinun
 tarvitse uutta kirjaa tuoda. Maijulle on tullut
 vahinko. Ja sen minä mielelläni kärsin, kun
 näen, että minulla on hyviä oppilaita.

Västäräkin pesä.

t. 1. Pitkät, vaaralliset matkat oli västäräkki
 t. lentänyt. Se oli kovin kiirehtinyt. Sillä se

tahtoi pian päästä sanomaan, että kaunis kesä tulee.



1. 2. Västäräkki lensi
l. piha-aidalle. Se kei-
kutti iloisesti pyrstönsä.
Lapset huomasivat sen.
Moina he taputtivat
käsiänsä ja huusivat:
Wästäräkki! Kesä tulee!

r. 3. Sitten rakensi västäräkki pesänsä halko-
r. pinon rakoon. Nyt siinä oli jo useita pieniä
poikasia. Niille kantoi västäräkki matoja ja hyön-



teisiä. Kun se oli näitä
etsimässä, uskalsivat
lapset välin varovaisesti
tirkistää pesään. Pienet
n. poikaset avasivat silloin
n. suunsa. Ne luulivat äi-
din taas ruokaa tuovan.

Ne olivat oikein hauskoja. Eivätkä ne ollenkaan
pelänneet. Mutta lapset eivät niille milloinkaan
pahaa tehneet.

s. 4. Vieras poika kulki siitä ohitse. Hän
sj. näki västäräkin, joka vei nokasjaan matoa halko-
pinon rakoon. Hän arvasi, että sen pesä oli siellä.

Enjin hän viskafi kivellä. Säikähtyneenä västäräkki lensi pesästään. Sitten veti poika pesän ulos. Pienet poikaset hän viskafi maahan kuoliaiksi. Sitten hän jatkoi taas matkansa.

- p. 5. Kun lapset taas
 p. tulivat pinon luokse, pelästyivät he kovasti.
 k. Kun he näkivät, mitä
 f. oli tapahtunut, eivät he voineet olla itkemättä.



Mutta västäräkki oli jurullisin joukossa, vaikka ei se sitä ojanut lapsille janoa.

Mirri lasten opettajana.

- m. 1. Mirri istui aamulla tuolilla. Se kasti kielellään käpäläänsä ja pyyhiskeli sillä moneen kertaan naamasja.



- y. 2. Nyt tulee vieraita, janoivat lapset.

Sillä Mirri pejee kasvojaan. Varmaankin tulee täti sieltä kaukaa. Sillä Mirri pyyhkäsee oikein korviansa h. takaa. Ja silloin aina tulee kaukaisia vieraita. Ja

lapset alkoivat odottaa tätä. Sillä täti oli aina ennenkin tuonut tullaistia lapsille.

w. 3. Päivä kului. Ilta tuli. Tätiä ei kuu-
w. lunutkaan. Miksi pesi Mirri kasvojansa, waikka ei
wieraita tullutkaan? Näin kyshivät lapset äidiltä.

d. 4. Äiti vastasi näin. Mirri tahtoi teitä
d. opettaa. Pitää olla puhdas ja siisti aina, waikka
d. ei wieraitakaan tule. Sen tähden pitää pestä kas-
wonja ja kammata hiuksensa. Siistiä ja puhtaasta
on aina hauska katjella. Ja siistinä ja puhtaana
on itjekin parempi olla.

Äidin auttaja.

g. 1. Äidillä oli kowin kiire. Talon emäntä oli
g. tuonut juuren jäkin tappuroita. Ne piti äidin keh-
g. rätä langaksi. Emäntä tahtoi kudottaa jakkikangasta.
Ja kangas oli pian walmiiksi saatawa. Mutta äidin
täytyi käydä ulkotöisjäkin.

j. 2. Rytpä minun täytyy ryhtyä työhön. Näin
j. ajatteli pikku Liisu, kun hän oli yksin kotona. Täy-
tyyhän minun äitiä auttaa. Ja hän istui äidin
tuolille rufin eteen. Kyllä se oli kowin waifeata.
Ja monta, monta päivää siinä kului. Mutta sitten

se alkoi vähitellen käydä. Ja viimein hän kehäsi kuin oppinut vanha mummo.

3. Monena päivänä oli Liiju jo kehännyt. Hänellä oli jo lankaa muutamia vyhtiä tallessa. Tappurajäkki oli käynyt jo paljon pienemmäksi. Silloin tuli äiti odottamatta päivällä kotiin. Hän näki Liijun kehäämässä. Hän hämmästyi suuresti. Sillä ei hän tiennyt, että Liiju osasi kehätä.



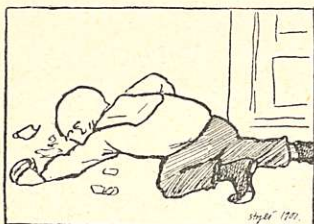
4. Rakas lapsi! huudahti äiti. Kuka sinun on kehäämään opettanut? Mutta Liiju sanoi wain: Täytyyhän minun auttaa sinua, äiti kulta! Ja tässä on walmiita vyhtiä.



Hän näytti äidille vyhdet, jotka hän oli kehännyt. Ja äiti oli kowin hywillänsä.

Mutta Liiju oli itsekin oikein iloinen. Sillä hän oli jo kauwan miettinyt, millä tavalla hän woisi auttaa äitiä. Nyt hän oli sen keksinyt. Kun wain ryhtyy työhön, niin kyllä siitä aina jotakin hyvää tulee.

Wäinön pafomatta.



1. Wäinö otti aamulla Ellin kahvikupit. Hän aikoi niillä jalaa leikkiä. Kupit hän aikoi wiedä takaisin, ennen kuin Elli itse tulisi leikkimään. Hän yritti joutua kiireesti.

Silloin hän kompastui lattiamattoon. Kupit singahtivat lattialle. Ja usea niistä särkyi.

2. Mitä kuuli kolauksen. Hän kiirehti katsomaan. Ja pian siihen Ellikin joutui. Mitä olet tehnyt, Wäinö?



Mäin kysyi äiti pahoillaan. Ja Elli tillahti itkemään. Kupit olivat olleet niin kauniit ja hauskat. Jos Wäinö olisi niitä pyytännyt, niin hän olisi ne hänelle kyllä antanut. Wäinöllä ei silloin olisi ollenkaan kiirettä ollut. Eiwätkä kupit silloin olisi särkyneet.

3. Wäinö! Mäin sanoi äiti. Sinä olet tehnyt kowin pahasti. Sinä otit Ellin kupit jalajestti. Warmaankin ne juuri sen tähden rikkuiwat. Nyt sinun täytyy pyytää anteeksi Elliltä.

4. Mutta Wäinö oli wihoisjaan. Rupprien rikkuminen häntä juututti. Sen lisäksi häntä häwetti. Ja

wielä täytyisi hänen pyytää anteeksi Elliltä. En pyydä! Näin hän janoi. Ja sitten hän meni ulos.

5. Wainö meni riihen luo olkilatoon. Olkoot siellä äiti ja Elli! Näin hän ajatteli. Woinhan minä olla muuallakin. Anteeksi en tahdo pyytää. Minähän olen iso poika. Ja Elli on wain pieni tyttö.



6. Mäka fului hywin hitaasti. Wainöllä oli kowin ikävä. Näkäkin alkoi ahdistella. Sen lisäksi kuului ukkosen jyrimää. Salama leimahteli. Ja wettä alkoi jataa. — Miksi otin Ellin kupit? Ja miksi en pyytänyt anteeksi? Näin ajatteli Wainö tuskallisena.

7. Wiimein täytyi Wainön palata kotiin. Kiireesti hän juoksi. Mutta sittenkin hän kastui. Läpimärkänä hän tuli tupaan. Hän seisahdusti owelle. Häntä häwetti wielä enemmän kuin aamulla.



8. Wainö kulta! Näin huusi Elli. Missä sinä olet ollut? Minä olen niin kowin pelännyt. Siellähän käy ukkonen ja jataa. Ja sinä olet ollut ulkona. Minä annan sinulle kaikki kuppini.



Minä annan nuffenikin, jos wain tahdot. Etkö tahtoisi leikkiä minun kanssani?

9. Sitten tuli äitikin siihen. Missä olet ollut, Wainö raukka? Näin hän janoi. Ja hän näytti kowin jurulliselta.

10. Äiti! Näin janoi Wainö. Minä olen ollut paha. Mutta anna, rafas äiti kulta, minulle anteeksi! Ja minä pyyhän Ellitäkin anteeksi. Entä minä enää tahdo olla niin paha.



11. Kyllä minä mielelläni annan sinulle anteeksi. Näin janoi äiti. Ja Elli juoksi samassa Wainön luo. Hän kietoi kätensä Wainön kaulaan. Ja Wainö kietoi

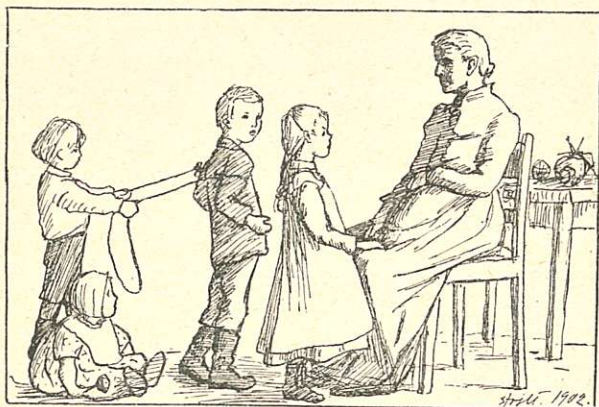
kätensä Ellin ympärille. Elli oli kowin iloinen. Ja äitikin oli iloinen.

12. Mutta Wainö ajatteli näin. Minulla on hyvä äiti. Minulla on hyvä sisar. Miksi en pyytänyt jo aamulla anteeksi? Wallan turhaan minä ladossa paossa olin. Ja kowin ikävää siellä oli. Parempi olisi ollut heti anteeksi pyytää.

B b	C c	D	F f	G
B b	C c	D	F f	G
Q q	V	X x	Z z	Å å
Q q	B	X x	B b	Å å

Dutoja nimiä.

1. Cecilia Ahman oli jo vanha mummo. Mutta hän oli vieläkin lasten hoitajana. Sillä hän rakasti lapsia, ja lapset rakastivat häntä. He nimittivät häntä Silja mummoksi.



Silja mummo kertoi lapsille monta kaunista kertomusta. Pienemmät kuuntelivat hänen sylisjängsä, ja isommat istuivat hänen ympärillängsä.

2. Kerro meille taas, mitä sinä hoidit siellä kaukana kaupungisja ollessjasi! Näin pyysi kerran pikkui Allii.

Niillähän oli siellä niin kummallisjia nimiä, muisteli Allin weli Martti. Mikä olikaan lasten isän nimi?

Silja mummo. Dawid Bernhard Dwarnström.

Allii. Entäs äidin nimi?

Silja mummo. Zenobia, ja hänen oma sukunimensä oli ollut Cederqvist.

Alli. Ja tytöillä oli yhtä oudot nimet.

Silja mummo. Lizzie, Kenia ja Afhild.

3. Martti. Nuorin oli Allin kaima; sillä sano-
taanhan Afhildiä usein Alliksi.

Silja mummo. Oli siellä sinunkin kaimasi. Sillä
pojan nimi oli Märten, joka on sama kuin Martti;
toinen oli Axel, kolmas Valentin ja neljäs Ferdinand.

4. Martti. Ne pä lienewät olleet erinomaista
wäkeä! Kyllä kaikei siellä oli ikävä ja paha olla kjeji?

Silja mummo. Eipä ollutkaan. Sillä kaikki he
olivat hyviä ihmisiä. Ja hyvien ihmisten seurassa on
aina hauska ja hyvä olla.

Kiitollinen lapsi.

Mieli pyhyy wirkeänä, iloisena olla jaan,
Jos ma, kiittäin Jumalata, tyhdyn onneheni waan.

Dnhan mulla syhtä kiittää: terve mulla ruumis on,
Suojassa on kodin armaan elämäni huoleton.

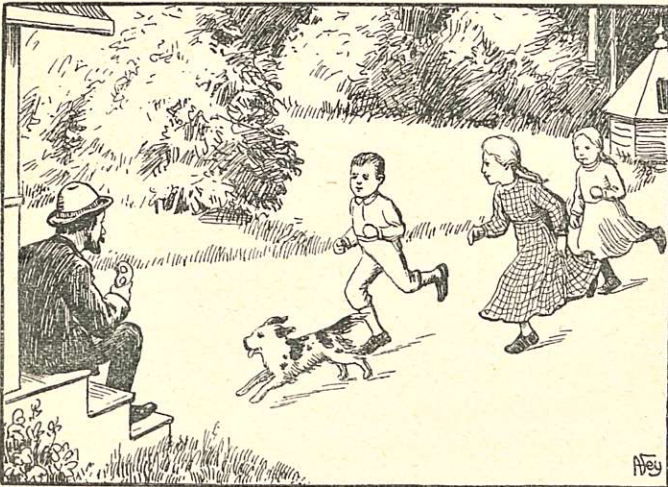
Yksin taikka toisten kanssa kun ma ryhdyn laulamaan,
Mielelläni, iloisesti kiitän Herraa armostaan.

IV.

Kilpajuoksu.

1. Isä toi kaupungista tullessaan rinkelit Airille, Helmille ja Simolle. Kukin heistä antoi rinkelistään osan pikku Hallille, joka oli heidän uskollinen leikkikumppalinsa. Ja pian olivat rinkelit syödyt.

Isällä oli kuitenkin jäljellä vielä yksi rinkeli, joka oli suurin ja kaunein. Hän näki, että kaikki vielä mielittelivät makeata rinkelä. Ja hän sanoi: „Kuka on paras juoksemaan, se saa rinkelin.“



2. Isä istui rapulla ja piti rinkelä kädessään. Airi, Helmi ja Simo menivät kaivolle saakka. Sieltä

heidän piti juosta yhtäaikaa isän luokse. Kuka ennemmin ennättäisi, se voittaisi rinkelin.

Mutta kun pikku Halli näki, minne Airi, Helmi ja Simo menivät, niin sekin meni heidän joukkoonsa. Ja kun lapset lähtivät yhtäaikaa juoksemaan, niin Hallikin lähti. Kaikki koittivat panna parastansa. Mutta Halli pääsi isän luokse ensimmäisenä, vieläpä paljon ennemmin kuin kukaan lapsista. Toisena ennätti Simo. Melkein samassa tuli Helmi, jolla oli uusi pitkä hame yllä. Airi tuli vasta viimeisenä.

Kenelle oli rinkeli annettava?

3. Simo väitti, ettei kukaan ollut kehottanut Hallia juoksemaan. Mutta isä ja Airi muistivat sanotuksi vain, että rinkelin saa se, joka on paras juoksemaan. Eikä ollut kukaan sanonut, ettei Halli saisi juosta.

Simo väitti vielä, että Halli juoksi neljällä jalalla ja ennätti sen tähden pikemmin. Heillä toisilla oli vain kaksi jalkaa kullakin. Mutta isä ja Airi muistuttivat, ettei oltu sanottu, kuinka monella jalalla kukin saisi juosta.

Sitten väitti vielä Helmi puolestansa, että hän olisi ehkä voittanut sekä Hallin että Simon, jos hänen hameensa olisi ollut vähän lyhempi.

4. Tästä pulmallisesta asiasta keskusteltiin ja väiteltiin kauvan. Isä, Airi, Helmi ja Simo sanoivat sanottavansa. Halli vain oli vaiti ja odotti päätöstä rauhallisena.

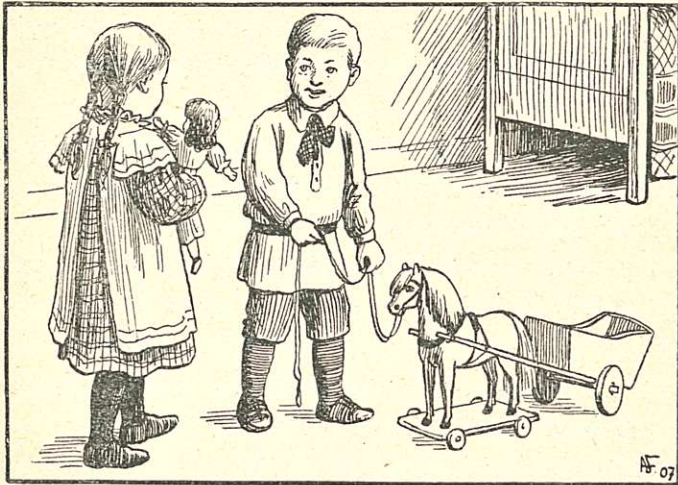
Mutta yksimielisyyttä ei lopultakaan syntynyt. Sen tähden jättivät he tämän asian niiden ratkaistavaksi, jotka tätä lukevat. Miettikää nyt siis asiaa ja sanokaa

sitten, kenelle on rinkeli annettava. Ja hyvä olisi, että sanoisitte päätöksenne niin pian kuin suinkin voitte. Sillä Halli, Simo ja Helmi odottavat. Ja rinkeli kuivaa mauttomaksi, jos päätöksenne viipyy kovin kauvan.

Mirffu ja Wirffu.

1. Setä tuli wieraaksi Kaisun ja Wiljon kotiin. Hän toi Kaisulle nufen. Ja Wiljolle hän toi hevosen.

„Tämäpä on kaunis nuffe!“ huudahti Kaisu ihastuneena. „Näin kaunista nuffea en ole ennen nähnyt. Ja tämä saa olla nimeltänsä Mirffu.“



„Tämäpä on komea hevonen!“ huudahti Wiljojin ihastuneena. „Näin komeata hevosta en ole ennen nähnyt. Ja tämä saa olla nimeltänsä Wirffu.“

2. Kaiju katseli kauvan Mirkkua. Ja Wiljo katseli kauvan Wirkkua. Wähän he niillä jo leikkiwätkin. Ja he olivat molemmat iloisia ja tyytyväisiä.

Mutta sitten halusi Kaiju katsella Wiljon Wirkkua. Ja Wiljo halusi katsella Kaijun Mirkkua. Mutta ei Wiljo antanut Kaijun katsella Wirkkua. Eikä Kaiju antanut Wiljon katsella Mirkkua. Kaiju sanoi Wiljolle: „Kun sinulla on itselläsi Wirkku, niin miksi tahdot katsella minun Mirkkuani?“ Ja Wiljo sanoi Kaijulle: „Kun sinulla on itselläsi Mirkku, niin miksi tahdot katsella minun Wirkkuani?“

3. Ja Kaiju pani Mirkkunsa kättöön laatikoon. Sillä hän pelkäsi, että Wiljo sen ottaisi. Ja Wiljo wei Wirkkunsa kättöön vuoteen alle. Sillä hän pelkäsi, että Kaiju sen ottaisi.

Eikä heillä sitten ollut kummallakaan hauskaa, waikka Kaijulla oli niin kaunis Mirkku ja Wiljolla niin komea Wirkku.

4. Kaiju nukkui yöllä. Hän oli illalla muistellut Mirkkua. Ja sen tähden hän näki unta Mirkusta.

Mirkku tuli istumaan vuoteen reunalle.

„Kuule, rakas Kaiju!“ Näin se Mirkku sanoi Kaijulle, joka nukkui vuoteessansa. „Minun on kowin ikävä olla yksinäni siellä ahtaassa, pimeässä laatikossa. Setä antoi minut sinulle sitä warten, että voisin sinulle iloa tuottaa. Ja kyllä minä woin tuottaa iloa useammallekin yhtäikaa. Anna wain minun tuottaa iloa Wiljollekin! Ei sinun ilosi siitä ollenkaan vähene, waan enenee. Sillä mitä useampi on yhtäikaa iloitemassa, sitä suuremmaksi jokaisen ilo tulee.“

Ja sitten Mirkku lähti vuoteen reunalta, kumarjii siellä ja meni jälleen laatikoon.

5. Samaan aikaan nukkui Wiljojin. Hänkin oli illalla muistellut Wirkkuansa. Ja sen tähden hän näki unta Wirkkusta.

Wirkku tuli hänen vuoteensa wiereen, kohotti päätänsä ja hirnui.

„Kuule, rakas Wiljo!“ Näin se Wirkku hirnui Wiljolle. „Minun on kowin ikävä olla yksinäni siellä pimeässä vuoteen alla. Setä antoi minut sinulle sitä warten, että tuottaisin iloa sinulle. Ja kyllä minä woin tuottaa iloa useammallekin yhtäikaa. Anna wain minun tuottaa iloa Kaijullekin. Ei sinun ilosi siitä ollenkaan wähene, waan enenee. Sillä mitä useampi on yhtäikaa iloitsemassa, sitä suuremmaksi jokaisen ilo tulee.“

Ja sitten Wirkku hirnahti ystävällisesti ja käwellä kōposteli jälleen vuoteen alle.

6. Kaiju heräsi aamulla. Ja hän muisti jokaisen sanan, minkä Wirkku oli hänelle yöllä sanonut.

Tuskin Kaiju malttoi pestä kaswonsa, kammata hiuksensa ja pukeutua, ennen kuin hän meni katsomaan Wirkkua, joka oli laatikossa.

„Onko se kaiikki totta, mitä puhuit minulle yöllä?“ kysyi hän Wirkkulta.

Ja Wirkku katseli niin wakawasti ja pelottomasti, kuin se katselee, joka on totta puhunut.

„Hywä on“, sanoi Kaiju Wirkkulle. „Ei sinun tarvitse enää olla täällä yksinäsi ja ikäwisäsi. Saat ajella Wiljon Wirkkulla, jos Wiljo antaa. Minä puhun hänelle heti siitä.“

7. Wiljojin heräsi aamulla. Ja hänkin muisti jokaisen sanan, minkä Wirkku oli hänelle yöllä hirnuen puhunut.

Tuskin hänkään malttoi pestä kasvojanja, kammata hiuksiansa ja pukeutua, ennen kuin hänkin kiirehti katsomaan Wirkkua, joka oli vuoteen alla.

„Onko se kaikki totta, mitä puhuit minulle yöllä?“ kysyi hän Wirkulta.

Ja Wirkkun katjeli häntä niin vakavasti ja pelottomasti, kuin se katselee, joka on totta puhunut.

„Hyvä on“, janoi Wiljo Wirkulle. „Ei sinun tarvitse enää olla täällä yksinäsi ja ikäwisäsi. Saat wetää Kaijun Wirkkua ja näyttää, kuinka hyvä olet juoksemaan, jos Kaiju waan antaa Wirkunsa sinun kärryillesi. Minä puhun hänelle heti siitä.“

8. Wiljo wäljasti Wirkunsa kärryjen eteen, jotka Arwo serkku oli hänelle tehnyt.

„Nyt woisi tässä ajella, kuka wain haluaisi,“ janoi hän Kaijulle. Hän tahtoi sillä tawalla tiedustella, mitä Kaiju asiasta ajatteli.

„Sepä on hyvä!“ wastasi Kaiju. „Ajattelin juuri kysyä, etkö ottaisi minun Wirkkuani Wirkuksi kärryille.“

Wirkku pääsi heti Wirkun kärryille. Ja siitä alkoi sitten iloinen leikki. Wirkkua käytettiin kylämatkoilla, kaupungeissa ja kirkossa. Mikä kului oikein hupaisesti. Ja Wiljo ja Kaiju olivat iloisempia kuin pitkiin aikoihin sitä ennen. He huomasiwat, että Wirkku ja Wirkku olivat puhuneet totta. Sillä nehän olivat sanoneet, että heidän kummankin ilonsa enentyisi, jos he Wirkulla ja Wirkulla yhdessä leikkisivät.

9. Sitapäiwällä Kaiju ja Wiljo käwivät kutsumasja naapurin Ollin ja Wapun yhteiseen leikkiin. Silloinkin Wirkku ajeli Wirkulla. Ja Olli janoi, ettei hän ollut koskaan nähnyt

fomeampaa hewoſta, kuin Wirſku oli. Sitä Wappuſaan ollut nähnyt koſkaan fauniimpaa nuffea, kuin Mirſku oli.

Mutta kaiſſi he tunſivat, että he olivat oikein iloiſia. Niin iloiſta iltapäiwää eiwät he olleet pittiin, pittiin aifoihin leiffieſjään wiettäneet. Ja niinhän olivat Mirſku ja Wirſku Raiſulle ja Wiljolle ſanoneetſin, että mitä uſeampi on yhtaiſaa iloiſtamaſja, ſitä ſuuremmatſi jokaiſen ilo tulee.

Arvon ſairaus.

1. Arwo oli wieraana tädin luona. Hän leikki Hilman, Villen ja Ailin kanssa. Ja kaikilla oli hauskaa. Sillä ſerkut olivat hyviä ja kilttiä. Ja tätikin oli hyvä ja yſtävällinen.

Täti lähetti lapset asialle kauppaſuotiin. Ja hän antoi jokaiſelle wiisipenniä. „Saatte oſtaa kukin, mitä haluatte“, ſanoi hän. Mutta omia oſtokſiansa warten hän antoi Hilman huoſtaan eri rahat.

Ja lapset riensivät iloiſina kauppaſuotiin.

2. Hilma toimitti enſin äidin aſiat. Hän pyysi 2 kiloa wehnäjauhoja, puolen kiloa kahwia ja kilon ſokeria. Ne pantiin paperiſuſeihin ja punnittiin. Ja Hilma makſoi niiden hinnan.

Sitten oſtivat lapset omat oſtokſensa. Hilma oſti virkkausneulan. Ville oſti tinasotamiehen. Ja Aili oſti pienen nukenpään. Mutta Arwo ei tahtonut ſanoa, mitä hän oſtaisi. Ja hän jäi wiimeiseksi kauppaſuotiin.

3. Lapset ſaapuivat kotiin. Hilma, Ville ja Aili weivät jauhot, kahwin ja ſokerin äidillensä. Ja he ker-

toivat, mitä he kukin itse olivat ostaneet. Mutta Arvo jäi siksi aikaa ulos.

Hilma, Ville ja Aili olivat jo kauvan aikaa leikki-
neet pihassa, ennen kuin Arvo tuli heidän seuraansa.
Ja hän näytti kovin kummalliselta. Sillä hän oli kal-
pea. Ja hänen silmänsä olivat käyneet harmaiksi. Näytti
kuin häntä olisi nukuttanut. Hän puhuikin kovin väsy-
neesti ja sekavasti. Ja tuskin hän pysyi seisomassa.

4. „Mikä sinua vaivaa?“ kysyivät serkut hämmäs-
tyneinä. Ja kun ei Arvo vastannut mitään, niin juoksi
Aili hakemaan äitiänsä.

„Arvo serkku on tullut sairaaksi“, huudahti hän.
„Tule pian avuksi, ettei hän kuole!“

Äiti säikähti kovin ja riensi pihaan. Siellä hän
näki Arvon pitkällään nurmella. Ja Hilma ja Ville sei-
soivat pelästyneinä hänen vieresssä. „Nyt Arvo serkku
kuoli!“ sanoivat he itkien.

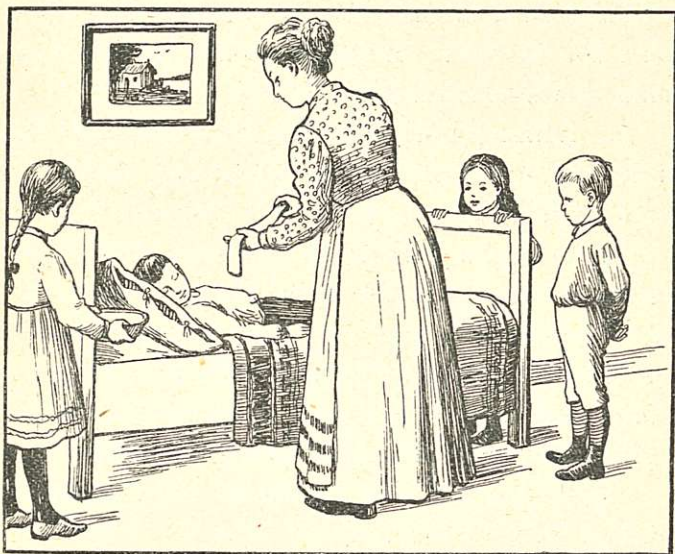
5. Äiti huomasi, että Arvo oli mennyt tainnuk-
siin. Ja hän huomasi pian syynkin. Sillä Arvon tas-
kussa näkyi olevan tulitikkulaatikko ja vielä vähän tu-
pakkaakin. Hän kantoi Arvon vuoteelle tupaan, kasteli
kylmällä vedellä hänen päätänsä ja koitti saada vettä hä-
nen suuhunsaakin.

Hetkisen kuluttua Arvo avasi silmänsä. Mutta ei
hän jaksanut puhua. Hän vain valitteli surkeasti, pai-
neli käsillensä otsaansa ja sulki jälleen silmänsä.

6. Kului pitkä aika, ennen kuin Arvo oikein vir-
kosi. Ja vielä sittenkin näytti hänellä olevan tukala
olo.

„Mikä Arvo serkkua vaivasi?“ kyselivät Hilma, Ville ja Aili äidiltänsä.

„Kysykää häneltä itseltä!“ sanoi äiti surullisesti. Mutta Arvolla ei näyttänyt olevan voimaa eikä halukaan sitä selitellä.



7. Vielä seuraavanakin päivänä Arvo tuusi olevansa sairas ja väsynyt. Hänellä kyllä oli lupa vielä viipyä tätilässä. Ja täti ja serkut olisivat mielellänsä hänet siellä pitäneet. Siellä olisi kyllä ollutkin hyvä ja hauska olla. Mutta ei hän enää voinut viipyä siellä. Sillä häntä hävetti niin kovin. Ja hän selitti tädille, että se ikävä asia oli ollut kokonaan Eerolan Mikon syy. Sillä hän se oli sanonut, ettei kukaan poika pääse mieheksi, jos ei polta tupakkaa. Mikon tupakasta hän oli jo silloin muutamia savuja vetänyt. Ja kun hän nyt

oli saanut viisipenniä, niin oli hän ostanut tupakkaa ja polttanut sitä oikein paljon. Sillä hän olisi tahtonut täällä serkkujensa joukossa näyttää oikein komealta mieheltä. Mutta näin pahasti ja häpeällisesti hän oli nyt kuitenkin pettynyt. Ja sen saivat tietää sekä täti että serkut.

Arvo sanoi kiitokset ja jäähyväiset tädille. Ja serkutkin hän hyvästeli. Mutta tuskin hän voi katsoa heitä silmiin. Ja sitten hän lähti.

8. „Miksi palasit ennemmin kuin pitikään?“ kysyi äiti kotona Arvolta. Ja hän arvasi heti, että jotakin ikävää oli tapahtunut.

Arvon täytyi kertoa asia semmoisena kuin se oli tapahtunut. Se oli kyllä ikävä tehtävä. Mutta Arvo tiesi, että totuus on aina sanottava, vaikka se ikäväkin olisi. Sillä jos puhuu toisin, niin paha tulee kahdenkerlaiseksi, kun siihen tulee valhe vielä lisäksi. Ja valhe on yhtä suuri paha kuin mikä muu paha tahansa. Arvo tiesi myös, että äiti olisi sen ikävän asian kumminkin tädiltä ja serkuilta kuullut.

Kyllä Arvoa hävetti sitten kotonakin. Mutta eipä hän voinut minnekään muualle mennä sitä häpeätänsä pakoon. Ja kovin ikävää oli, että äiti ja isäkin saivat häpeätä siitä Arvon sairaudesta. Sillä täytyyhän isän ja äidin hävetä, kun lapset menettelevät tuhmasti.

Niinin ja Siljun marjamatka.

1. Niini ja Silju lähtivät kauniina kesäpäivänä marjamatkalle. Mansikat olivat jo kypsyneet. Ja Niini ja Silju lähtivät niitä poimimaan.

„Älkää menkö etäälle metsään!“ huusi äiti vielä heille varoitukseksi. „Sillä voisitte efsyä.“

Niini ja Silju menivät wainion taakse. Siinä ei ollut mansikoita. He menivät hakaveräjälle.

„Siellä kauvempana on warmaanfin päivänpaisteijia ahoja, joilla mansikat kaswawat“, sanoivat he. Ja he lähtivät kulkemaan metsäpolkuja eteenpäin.

2. „Minne tytöt menewät?“ kysyivät suuret kuuset ja petäjät hiljaa humisten.

„Menemme ahoilta mansikoita poimimaan“, vastasivat Niini ja Silju.

„Kenelle poimitte mansikoita?“ kysyivät ystävälliset koiwut, joiden lehtijä oksia tuuli häilytteli.

„Tahdon itse syödä makeita mansikoita oikein kyllikseni“, vastasi Niini.

Mutta Silju sanoi: „Tahdon wiedä kauniita mansikoita äidille ja pikkujiskolle.“

„Mutta nyt olette tulleet kumminfin liian etäälle“, huiskasi matala kataja.

„Ja eikö teitä jo pelota, kun olette kahden täällä synkässä metsässä?“ kysyi haapa, jonka lehdet lepattivat lewottomina, niin kuin se itse olisi kowin pelännyt.

Ja kun Niini ja Silju katselivat haapaa, niin heitä alkoi jo wähän pelottaa. He tulivat polun haaraan. Si-

wätkä he tietäneet, kumpaa haaraa heidän olisi ollut eteenpäin mentävä.

3. „Syöjälle juu täyteen mansikoita!“ raakkui ruma waris polun toisessa haarassa. Ja Niini kiirehti sitä haaraa myöten.

Mutta toisaalla päin lauloi kaunis pikkulintu: „Mansikoita äidille ja pikkujiskolle!“ Ja Silju meni sitä haaraa myöten.

4. „Tämä iso äidille — tämä punaposki pikkujiskolle!“ Näin jutteli Silju poimiessaan aholla mansikoita. Ja niitä oli paljon sekä suuria ja punaposkisia. Ei hän ollut milloinkaan ennen nähnyt niin paljon ja niin kauniita mansikoita. Tuohinen tuli täyteen, ihan kuffuralleen. Ja sitten niitä oli syödäkin. Eivätkä ne vielääkään loppuneet. „Hyvä on, että jää mansikoita muillekin“, janoi Silju. Sitten hän palasi iloisena kotiin ja antoi mansikat äidille.

„Lapsi kulta!“ huudahti äiti iloisena. „Mistä olet löytänyt näin paljon ja näin kauniita mansikoita?“

Ja Silju kertoi hänelle koko matkansa.

5. Mutta Niinin edellä oli se ruma waris lentänyt yhä etäämmälle. Eikä Niini ollut löytänyt ainoatakaan mansikkaa, waikka waris oli yhä luvannut: „Syöjälle juu täyteen mansikoita!“ Ja lopuksi häntä oli ruvennut yhä enemmän pelottamaan. Hän oli luullut jokaisista kiveä karkuksi. Jokaisista suurta kantoa hän oli luullut judeksi ja jokaisista pientä ketuksi. Jäniksiäkin hän pelkäsi, waikkei hän mitään niiden kaltaisia nähnyt. Hän juoksi hädisjänjä pitkin metsää, kunnes hän wihdoin wäsyneenä pääsi kotiin. Eikä hänellä ollut yhtään mansikkaa.

„Lapfi kulta!“ huudahti äiti. „Missä olet viipynyt näin kauvan? Ja sinähän olet kowin jäikähätyneen näköinen ja wäsynyt!“

Ja Niini kertoi hänelle koko matkansa.

6. „Saamme kumminkin makeita mansikoita“, janoi äiti. Ja hän kutsui lapset pöydän ääreen. Niiniä häwetti tulla. Mutta Silju hänet kädestä talutti.

„Näistä kiitämme kilttiä Siljua“, janoi äiti.

„Se oli se kaunis pikkulintu, joka minulle mansikat neuvoi“, janoi Silju. „En olisi niitä itse löytänyt.“

„Ja se oli se ruma ja paha waris, joka minut harhaan johdatti“, selitteli Niini puolustukseksen.

„Se kiltti pikkulintu oli rakkaus sinun sydämessäsi; sillä sinä etsit mansikoita äidillesi ja pikkujäskollesi“, lisäsi äiti Siljulle. Mutta Niinille hän janoi: „Se ruma ja paha waris raakkui sinun omasi sydämessäsi. Sinä ajattelit wain itseäsi etkä fetään muuta. Ja semmoinen itsekkäisyys on kowin paha ja ruma asia.“

Iso-isän neuvo.

1. Aimo katseli akkunasta tielle. „Iso-isä tulee!“ huudahti hän ja kiiruhti ulos.

Mari, Ilta ja Ilmari riensivät hänen jäljesänsä. Sillä eivät hekään malttaneet odottaa, kunnes iso-isä olisi tupaannut. Ja sitten taluttivat Aimo ja Mari häntä toisesta kä-

destä ja Ilta ja Ilmari toisesta tupaan, vaikka hän kyllä olisi taluttamattakin päässyt.

Iso-isä istui, ja lapset jäivät hänen ympärillensä. Näyttipä kuin he olisivat tahtoneet estää, ettei hän olisi päässyt lähtemään pois.

2. Ja sitten juteltiin tärkeitä asioita. Lapset kertoivat, mitä he olivat tehneet ja mitä oli tapahtunut sen jälkeen, kun he olivat iso-isän viimeksi tavanneet. Ja sitten he juttelivat, mitä he tämän jälkeen aikoivat tehdä. Vieläpä he innostuivat puhumaan siitäkin, miksi he aikoiivat isoina tulla ja mitä tehdä.

3. „Kun isä tulee vanhaksi“, sanoi Aimo, „niin minä teen tässä talossa kaikki työt. Minä kynnän ja kylvän, leikkaan ja puin. Ja minä rakennan uuden tuparakennuksen tämän vanhan sijaan. Siihen teen kaksi oikein kaunista sivutupaa. Isä ja äiti saavat toisen. Sinä, iso-isä, saat toisen, ja saat sen oikein iki-omaksesi. Ja sitten sinun tulee olla aina täällä.“

„Ja minä pidän oikein puhtaina ja siistinä ne kaksi tupaa, jotka Aimo rakentaa äidille, isälle ja sinulle“, sanoi Mari. „Ruokaakin minä laitan teille. Saatte aina sanoa, mitä milloinkin mieluummin ottaisitte. Ja aina minä sitä teille lai-

tan. Välillä sitten ruokin lehmii ja lampaita ja teen muita askareita, niin kuin äiti nyt tekee.“

„Minä rakennan laivan, paljon paremman kuin tuo „Alli“, joka nyt kulkee tällä järvellä“, sanoi Ilmari. „Se tulee kulkemaan niin hyvin, että se on Kirkkorannassa jo heti, kun se on tästä rannasta lähtenyt. Olen itse siinä perämiehenä. Kuljetan sinua ja isää ja äitiä kirkossa vaikka joka päivä. Ja kaupungissakin minä teitä kuljetan niin usein, kuin vain haluatte, vaikka joka päivä sielläkin.“

„Minulle ei olekaan sitten enää mitään tehtävää täällä kotona“, sanoi hiljainen Ilta viimeiseksi. „Minä panen hatun päähäni ja pyhähameen ylleni ja menen kouluun opettajaksi. Opetan sitten kaikki tytöt ja pojat lukemaan ja laulamaan. Mutta joka päivä käyn katsomassa äitiä ja isää ja sinua niissä uusissa tuvissa. Ja minä käyn sekä aamu- että iltapäivillä.“

4. „On oikein hyvin ja kaunista, että rakastatte äitiänne ja isäanne, niin kuin puheistanne kuuluu“, sanoi iso-isä. „Ja olen iloinen siitä, että minuakin rakastatte. Vanhemmat iloitsevat kyllä lastensa rakkaudesta. Mutta he iloitsevat enemmän siitä, että he voivat toivoa

menestystä ja Jumalan siunausta juuri semmoisille lapsille, jotka heitä rakastavat ja kunnioittavat. Sillä Jumala sanoo sanassansa jokaiselle: Kunnioita isääsi ja äitiäsi, ettäs menestyisit! Olette juuri kertoneet, mitä kukin aiotte tehdä. Kaikkeen siihenkin tarvitsette menestystä ja Jumalan siunausta.“

5. „Kyllä me aijomme tehdä paljon muutaakin“, muistutti Aimo. Ja Mari, Ilta ja Ilmari näyttivät olevan samaa mieltä.

„Niin, niin“, sanoi iso-isä. „Sen kyllä arvaan. Ja sitä enemmän teille on Jumalan siunaus tarpeellinen. Mutta kaiken tämän lisäksi sanon teille vielä erään hyvin tärkeän asian.“

„Mikä se on?“ kysyivät lapset uteliaina.

„Se on tämä“, vastasi iso-isä vakavana. „Hyvä on, että aiotte toimittaa paljon ja tärkeitä tehtäviä ja että siihen kaikkeen odotatte ja pyydätte Jumalalta siunausta. Mutta me kaikki, pienet ja isot, lapset ja vanhatkin ihmiset, olemme Jumalan lapsia, koska Jumala on meidät luonut. Elämme aikamme täällä maailmassa, kunnes Jumala meidät kutsuu pois. Sillä oikea kotimme on taivaassa Jumalan luona. Mitä siis teemme ja toimitammekaan täällä, niin

meidän tulee muistaa sitä taivaallista kotiamme. Meidän tulee elää sillä tavalla, että olemme valmiita sinne lähtemään, milloin taivaallinen Isämme tahtoo meitä sinne kutsua.“

„Niin“, sanoivat lapset. „Taivaallisesta Isästä on äitikin meille usein puhunut ja Jeesuksesta, rakkaasta Vapahtajastamme.“

„Hyvä on, että pidätte ne äidin opetukset mielessänne“, lopetti iso-isä.

V.

Ulamurukous.

Kiitos olfoon Jumalalle,
suojan, lewon antajalle:
rauhasi' olen lewännyt,
uufin woimin herännyt!

Niin kuin warjelit mua yöni,
siunaa päiväni ja työni:
auta, Jhä armias,
että pysyn lapsenas!

Ultarukous.

Rakas Jhä! Suojasjasi
päivän olen wiettännyt;
tästä suurest' armostasi
Sinua mä kiitän nyt!

Sywynyttäsi juurin määrin
olet suonut minulle;
minkä tehnyt olen wäärin,
anteheffi anna je!

Wäsyneenä wuoteelleni
laskeun nyt, Suojani;
anna rauhas unelleni,
ole yöllä suoiani!

Ituualle käydesjä.

Rakas Isä! Armostasi
annat meille lahjojasi,
että niitä käyttäisimme
ravinnoksi ruumiimme.
Mutta myöskin, että ne
lahjoitjesi muistamme!

Ituualta päästesjä.

Rakas isä! Kiitos armostas,
kun taas ravitit mua lahjoillas!
Armollasi, janallasi
ravitse myös sieluani!

Lapsen rukous.

Dule, Jeesus, lapses luo,
armos, siunaukses suo!
Tue pientä, horjuvaa,
johda tietä oikeaa!

Isä meidän, joka olet taiwaisja! Pyhitetty olkoon Sinun nimes. Lähestyköön Sinun waltakuntas. Tapahdukoon Sinun tahtos niin maasja kuin taiwaasja. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme meidän welvollisillemme. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Waan päästä meitä pahasta. Sillä Sinun on waltakunta ja woima ja kunnia iankaikkisesti. Amen.

Herra siunatkoon meitä ja warjelloon meitä. Herra walistatkoon kaswonja meidän päällemme ja olkoon meille armollinen. Herra kääntäköön kaswonja meidän puoleemme ja antakoon meille iankaikkijen rauhan. Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Amen.

Opettajille.

Lukemisen alkuopetusta pidetään tavallisesti ikävänä ja vaikeana tehtävänä sekä opettajille että oppilaille. Eikä käy kieltäminen, ettei se vanhanaikaisia opetustapoja seuraten semmoista olekin. Ja tämän lisäksi on tuosta ikävyydestä ja vaikeudesta luonnollisena seurauksena useimmissa tapauksissa epävarma lututaito, jos ei suorastaan luontainen hyvä taipumus autta paremmille tuloksille; sillä mitä ikävällä mielellä ja vaikeuksien alajena tehdään, se harvoin oikein hyvin menestyy. Ne yritykset, mitä aikojen kuluessa on tehty opetustavan parantamiseksi tällä alalla, ovat sentähden suuriarvoiset ei ainoastaan työn huojentamiseen, vaan tulosten edistämiseen nähden.

Lukemisen alkuopetuksen tekee ikäväksi ja vaikeaksi ensi sijassa sen yksitoikkoisuus; sillä onhan tunnettua, että lapsi kaikessa toiminnassaan kammoo yksitoikkoisuutta ja rakastaa vaihtelevaisuutta. Toisena yhtä vaikeuttavana syynä on ollut opetuksen koneellisuus. Lapsen vilkkaasti kehittyvä sielunelämä vaatii työskentelyä, eikä se sentähden voi viihtyä semmoisessa tehtävässä, jossa ei ajatukselle eikä mielikuvitukselle ole tarpeeksi tointa. Opetustapaa on siis täytynyt kehittää siihen suuntaan, että se tarjoaa lapsille mieluisan vaihtelun ohessa aihetta ajatuksen ja mielikuvituksen toimintaan. Ja siinä tarkoituksessa on mukana seuraavassa luvussa noudatettu kirjoitusluketapa suunniteltu, s. o. opetustapa, jota seuraten lapset opetetaan samalla lukemaan ja kirjoittamaan ja jonka mukaan alusta alkaen luodaan huomiota myöskin luettavan sijällykseen.

Tästä opetustavasta puhuttaessa kuuluu opettajien tavallisesti muistuttavan tätä opetusopin perussääntöä: yksi asia ferrallaan eikä useampaa yhtäikaa. Ja tällä luulevat he asian

rattaisjeensa. Lufeminen ja firjoittaminen owat muka niin waikeita asioita, että niissä kummasfakin erikseen on alottelewalte tylliksi tetemistä. Mutta tämä osoittaa wain, etteiwät he tunne kysymyksenalaista opetustapaa enemppää kuin lapsen luonnetta- kaan. Nuo kaffi tehtävää, lufeminen ja firjoittaminen, eiwät ole toisilleen wieraat, waan niin läheijet, että ne yhdistettyinä woiwat parhaimmalla tavalla herättää lapsessa harrastusta, ja sen lisäksi tämä yhdistäminen tarjoo tilaisuutta waihteluun, jota lapsi työssään wälttämättä kaipaa. Tämän lisäksi käy tuon yhdistämisen perusteella mahdollisijeksi opetuksen alusta al- kaen ottaa sen tulokset hywäijikäytettäwijfi monipuolisemmin kuin muuten woiji laatuun käyda. Tuo suuria aikaansaawa „työn ilo“ tulee täällä tavalla opettajan parhaimmijfi liitto- laisijfi ja menestyksen takaajijfi. Ja kun nykyään firjoitus- taito on opetettava kaikille lapsille yhtä hywin kuin lufutaitokin, niin on suorastaan wahingollista näitä kumppaakin erikseen opettamalla riistää lapsilta sitä iloa ja hyötijä, mitä niiden yhdistäminen heille tuottaa näillä heidän ensimmäijillä askeleil- laan opinteillä. Eikä oikeuta tätä sekään hywin tawallinen mielipide, että lufutaitoijeksi lapsi olisi kireemmin saatettava, firjoitustaidon hän muka woii sitten myöhemmin oppia. Sillä jos todellakin tahdotaan lapsi saada lufutaitoijeksi kireellisem- min kuin firjoitustaitoijeksi, niin voidaanhan silloin panna enemmän aikaa ja harjoitusta siihen, jättämättä siltä firjoi- tuksenopetusta kokonaan pois. Opetustyö käy silloinkin waih- telewaisijeksi, ja sen lisäksi on kuitenkin opetuksella se etu, että lapsi oppii firjainet alusta alkaen warmemmin, kun hän niitä saa silmillänsä nähdä ja kädellänsä tehdä sekä, mikä wielä antaa suurempaa arwoa, omana käsialanansa katsella ja firjan firjainmuotoihin wertaila. Tällä tavalla tarkistuu hänen silmänsä ja huomioijkykynsä, ja waikeita sitten siirrytäänkin lufe- maan pääasijallisesti painofirjaimia, antaa tuo alusta alkaen saatu warmuus oppimiselle wakawan pohjan, jolle rakennettuna lufutaito saattaa kehittyä paremmalla menestyksellä sekä no- peuteen että selwynyteen nähden. Ja waikeita opettaja ei katsoiji olewan aikaa uhrata firjoitukseuopetukseen enemppää kuin että hän näyttää, miten kufin firjain firjoitetaan, niin ei ole sekään arwottomajfi katsottawa. Onhan lapsilla yleensä tapana sil- loinkin, kun lufemisenopetus suorastaan painofirjaimista alo- tetaan taikka he muuten owat ruvenneet firjaimiin huomiotaensa

luomaan, näitä piirustella itsejseen, koska se heitä huvittaa. Lufemifenopetuksen alkaessa kirjoituskirjaimista valmistetaan lapfille tilaisuutta tähän huvittavaan toimeen luonnollisem- malla tavalla kuin painokirjaimista alkaessa, waikka ei siihen olisikaan warfinaainen kirjoituksenopetus yhdistettynä. Näinkin faawutetaan vaihtelevaisuutta jofsfakin määrässä, ja lapsen oma harrastus käy monipuolisemmaksi ja wilffaammaksi, niin että hän itse useimmasfa tapauksessa panee läytäntöön, mitä hän on oppinut, ja faa sillä tavalla enemmän harjoitusta; ja tämähän on menestymisen waikuttavana takeena. Siirty- minen kirjoituskirjaimista painokirjaimiin tapahtuu niin hel- posti, ettei sitä kannata tässä afiasfa mikfikään waikeudeksi, tuskinpa wiinwytykseskikään luea, koska se samalla on lufemisen harjoitusta.

Mutta aljettakoon lufemifenopetus millaisista kirjaimista tahansa, niin on järjellisen opetustawan mukaan tärkeätä, etteiwät kirjaimet tule oppilaitten flmäin eteen outoina arwoi- tufsina, joiden merkityksestä ei heillä ole tietoa. Halua ja intoa näiden oppimiseen on silloin waikaa heissä herättää ja vielä waikempi sitä yllä pitää. Sen tähden on tarpeellista, että kirjainten merkitys tehdään oppilaille selwäksi „elävän fielen“ avulla. Sikfi owat lufemifenopetuksen valmistawat asteet tarpeelliset.

Menettely woi tässä käydä seuraawaan tapaan.

1. Kufymyksillä tahi muuten johtaen faatetaan oppilaat lausumaan lauseita efineistä tahi afioista, jotka owat heille tuttuja ja jotka heitä miellyttävät. Heidät faatetaan ymmär- tää, että semmoisia sanajakfoja sanotaan **lauselkfi**.

2. Oppilaat opetetaan jakamaan lause sanoiksi. Kun lauseen sanat lausutaan harwakseen, niin he kuulemansa mu- kaan woiwat heti sanoa, mitä eri ofia kusfakin lauseessa on. Mainitaan tällmöisiä ofia nimitettävän **sanoikfi**. Tavallises- tikin lausutun lauseen woiwat oppilaat pian oppia sanoikfi jakamaan.

3. Sanat jaetaan **tawuihin**. Harwakfen lausuttuina owat tawutkin helposti eroitettawissa, ja siihenkin oppilaat pian tottuwat, kun heidän harjoitustansa oikein ohjataan.

4. Opetetaan oppilaat huomaamaan ja eroittamaan tawujen **äänteet**. Tämä on waikempi tehtävä. Mutta jos lähdetään ääntiöistä, jotka muodostawat yksikseen tawuja, ja

fitten edennyttään tavuihin, joissa ensin on ääntiö, sitten kerake, niin voidaan tätä tietä pian tulla eroittamaan tavuissa laikkialla ääntiöt ja lopuksi kerakkeetkin kuuleman mukaan ja niitä yksikseenkin lausumaan.

Näin menetellen on lapsi tullut käsittelemään, että hänen puheensa on koottu noista yksittäisistä äänneistä ja että, jos hän tahtoo oppia kirjoittamalla ilmaisemaan asioita, niin kuin puhumallakin, niin hänen täytyy oppia merkitsemään näitä äänneitä, sekä myöskin tuntemaan näiden merkkiä voidakseen ymmärtää, mitä on kirjoitettuna tai painettuna. Kun sitten ryhdyttään hänelle esittämään kirjaimia, tietää hän, mitä ne ovat ja mitä niillä tehdään. Ja eiköhän olekin harrastuksen kestämissä ja menestyksen saavuttamisen ehdoiksi luettava ainakin, että työntekijä tietää, mitä hän tekee ja mitä tarkoitus tusta varten hän työtä tekee.

Kun lapsi on edellä esitettyissä alkeisharjoituksissa ehtinyt niin pitkälle, että hän kuulemansa mukaan voi erottaa ja tuntea ainakin enimmänsä osan kielen äänneitä, niin aloitetaan äänneiden merkkien, kirjainten, esittäminen, lukeminen ja kirjoittaminen. Mutta että tämä edellä esitetyn periaatteen mukaan tarjosi lapselle ajatusten toimintaa ja sillä tavalla herättäisi ja viireillä pitäisi hänessä harrastusta, siksi ei saa tämä toimi olla pelkkää koneellista kirjainmuotojen tarkastelua eikä sijällyksetöntä tavausharjoitusta. Lapsen luonteelle ei ole ominaista varojen kokoaminen tulevaisuuden tarpeeksi, vaan hän tahtoo heti käytännössä koetella kaikkea, minkä hän omaksensa saa. Sen tähden ovat hengetön kirjainten tarkastelu ja koneelliset tavausharjoituksetkin hänelle vastenmielisiä ja kuolettavaa työtä. Tästä syystä myöskin mukana seuraava Lapinen on järjestetty sillä tavalla, että lapsi pääsee alusta alkaen oppimiansa kirjaimia huvittavalla tavalla hyödyksensä käyttämään.

Menettelyn on suunniteltu käyvän seuraavaan tapaan.

Lasten huomio johdetaan ensimmäiseen kuvaan. Siinä nähdään **isä** lapsineen. Kuuvan johdosta keskustellaan. Opettaja johtaa kysymyksillään lapsia tekemään havainnoita ja niitä selviessä lauseissa lausumaan. Lopuksi pyyhdyttään johonkin lauseeseen, joka alkaa sanalla „isä.“ Lause jaetaan sanoihin ja ainakin ensimmäinen sana tavuihin. Ensimmäisen tavun muodostaa yksinänsä i-äänne. Tämä äänne nähdään kirjassa merkit-

tynä. Minkä äänteen merkki siis on tuo ensimmäinen merkki? Se on i-äänteen merkki, ja sen nimikin on i. „Tämmöisiä merkkiä nimitetään kirjaimiksi. Ja nyt näytän, miten tämä möinen i-kirjain kirjoitetaan.“

Tämän jälkeen kirjoitetaan lasten nähden i-kirjain taululle, ja oppilaitten annetaan sitä sen jälkeen vihkoihinsa tahti tauluillensa kirjoittaa.

Seuraavalla tunnilla katsotaan ensin kirjasta tuo opittu i-kirjain. Sen jälkeen otetaan jostakin lauseesta, minkä oppilaat kuvan johdosta ovat lausuneet, lähemmin tarkastettavaksi sana, jonka jossakusssa tavussa i-ääne ilmaantuu pitkänä. Näytetään, miten se on merkitty. Annetaan oppilaitten sitä kirjoittaa.

Kun sitten siirrytään seuraavaan äänteeseen ja sen merkkiin, niin menetellään samalla tavalla. Kuvausta saadaan aiheita keskusteluun. Siitä saadaan lause, ja tässä erittäin huomattavaksi eroitetaan sana, josta taas äänne eroitetaan. Sen jälkeen esitetään äänteen merkki. Parasta on sovittaa niin, että uusi äänne ja sen merkki esitetään lukemiseen käytettävän tunninosan lopussa. Sen jälkeen seuraa kirjaimien kirjoittaminen, joka saattaa uuden merkin oppilaille niin tutuksi, että he sitten jo seuraavan lukemistunnin alussa sen helposti tuntevat kirjain sanoissa.

Niin pian kuin kirjassa on ehditty ensimmäiseen sanaan, on se tavattava, lausuttava ja selitettävä, s. o. sen johdosta on keskusteltava, niin että lapset täysin ymmärtävät sen merkityksen. Kun sitten tullaan warjinaisiin lauseisiin, ovat ne käsiteltävät kunkin yksittäin kerrallaan. Wasta tuonnempana oppilaitten edistyttyä saatetaan useampia lauseita yhtenä jaksoneksi käsitellä. Ensin ne tavataan, ensimmäisestä sanasta viimeiseen asti, sitten luetaan ne tavuttain, sen jälkeen sanottain ja lopuksi lause yhteen mittaan. Usein käy, warjinkin alussa, wälttämättömäksi kutakin näistä toimista uudistaa useamman kerran, ennen kuin seuraavaa koitetaan. Kun lause osataan yhteen mittaan lausua, niin ryhdytään sen sisällystä selittämään. Tarpeetonta lienee huomauttaa, ettei tavauksen, ei tavuttain eikä sanottainkaan lukemisen jälkeen vielä voi ryhtyä sisällystä selittämään, koska ei lauseen ajatus ole vielä silloin selville saatavissa. Yhtäläisesti on ymmärrettävä, että oppilaitten täytyy saada selville lukemiensa lauseiden sisällys

alusta alkaen; sillä milloin tarvitsekaan lapsi ponnistuksiensa tukemiseksi selvää käsitystä siitä, että hän lukutaidollaan saa tietoa asioista, paremmin kuin juuri näillä alkuasteilla;

Mikä lapsille on edellä neuvotulla tavalla valmistettu, se annetaan heille läksyksi, joka sitten seuraavalla tunnilla käsitellään kuulustelun tapaan. — Kunkin lufukappaleen loppuun päästyä näin läksyttäin on luonnollista, että se sitten yhteen jaksoon luetaan ja siitä semmoisena kokonaisuutena keskustellaan.

Kirjoitusharjoitukset voidaan supistaa pelkkiin kirjainten kirjoitukseen, jos tahdotaan etupäässä lufukappaleita kiireemmin kehittää; muussa tapauksessa voidaan opituista kirjaimista sanoja ja lauseitakin kirjoittamalla kokeilla, koska tämä on lapsille huvittavaa tointa ja tällä lasketaan myös jo alusta alkaen warma perustus oikeinkirjoitukselle.

Kun kaikki pienet kirjaimet on tällä tavalla opittu tuntemaan ja niiden harjoittamiseksi järjestetyt lufukappaleet päästy lävitse, niin seuraavat isot kirjoituskirjaimet. Näitä ei ole tarwis välttämättä lauseesta johtaa, vaan esitetään ne heti pienten kirjainten perusteella tunnettaviksi ja mainitaan, että näitä käytetään lauseiden ja nimien alussa. Kuvia tulee kuitenkin käyttää lasten harrastuksen herättämiseksi sekä ennen lufukappaleen käsittelyä että sen kestäessä, miten asianhaarat milloinkin aihetta antavat.

Milloin oppilaat ennättävät sille asteelle, että he voivat uutta lukea tavuttain, ilman tawaamista, silloin käytetään tawaamista ainoastaan sen verran, ettei se unohtumaan pääse, ja muuten tarpeen vaatiessa. Samoin luovutaan sittemmin säännöllisestä tavuttain lufemisesta, niin pian kuin ilman sitä voidaan esteettömästi eteenpäin päästä.

Kun kaikki kirjoituskirjaimet on opittu, niin seuraa Napi-sen toisessa osassa siirtyminen painokirjaimiin. Tämä tapahtuu kurssiivikirjainten kautta. Laidassa ovat kurssiivikirjaimet kirjoituskirjainten alla nähtävinä siinä järjestyksessä, kuin niitä tekstissä aljetaan käyttää. Opettajan tulee johtaa lapsia huomaamaan, mitä niissä on yhtäläisyyttä, mitä erilaisuutta. Sen nojalla opitaan ne hyvin helposti tekstissä tuntemaan, ja tarpeen vaatiessa katsottakoon uudelleen laidassa olevia kirjaimia. Kurssiivin jäljestä seuraa tavalliset „latinaiset“ (antiqwa-) kirjaimet. Näihin siirryttäessä ei tarvita mitään

erityisiä keinoja, koska eroa on ainoastaan kirjainten asennossa eikä niin paljon muodoissa.

Uupisen kolmannessa osassa seuraa vihdoin siirtyminen latinaijista kirjaimista suomalaisiin (frakturiin). Siinä menettellään samalla tavalla kuin siirryttäessä kirjoituskirjaimista kirjaviiniin, ja sitä varten ovat myös latinaijet ja suomalaiset kirjaimet laitaa painettuina siinä järjestyksessä, kuin jälkimmäisiä tekstissä alkaa esiintyä.

Lopuksi rohkenee allekirjoittanut arvoisien opettajien huomioon sulkea kirjan: Uidinkielen opetusoppi kansakoulu- y. m. alkeisopetuksen tarpeeksi, toimittaneet K. Raitio ja Herm. Niemi, Porwoossa, Werner Söderströmin kustannuksella. Tässä on tavattavissa m. m. seikkaperäinen esitys lukemisen ja kirjoituksen alkuopetuksesta. Tässä lyhyessä ohjauksessa on košeteltu ainoastaan muutamia periaatteellisia seikkoja ja jemmaisia kohtia, jotka vaativat erityisempää jowelluttamista mukana seuraavaa Uupista käytettäessä.

Jyväskylässä, Elokuulla 1902.

Herm. Niemi.



Otavan Lukukirjasarja.

Niissä piireissä, joissa ripeästi edistyvän kansakoululaitoksemme työtä ja kehitystä lähemmin seurataan ja harrastetaan, lienee jo jotenkin yleisenä mielipiteenä, että kansakoulullemme olisi saatava uusi lukukirja. Onhan tämä koulu viime aikoina ollut tavallista vilkkaamman kehityksen alaisena, sen työtä ja tarkoituksena on yhä enemmän kasvatustieteellisesti selvitelty, sen opetussuunnitelma ja koko työjärjestys on monessa suhteessa joutunut hyvää lupaavan kehityksen alaiseksi. Erityisesti on huomattava, että monet uudet oppikirjat ovat astuneet tämän kehityksen palvelukseen, sitä herättämään ja kannattamaan. Kaivataan nyt jo myöskin

Lukukirjaa,

joka olisi tämän kehityksen tasalla. Olisi saatava lukukirja, jossa, samalla kuin siinä olisi otettu huomioon kansakoulun opetusohjelma sekä muu järjestys ja työtapo, koetettaisiin tyydyttää niitä vaatimuksia, mitä lukukirjalle sisällykseen, henkeen ja kieleen nähden nykyään asetetaan. Toivomme ryhtyneemme poistamaan melkoisen laajalti tunnettua puutetta julkaisemalla uutta kansakoulun lukukirjaa. Ottaen huomioon, mitä joku vuosi takaperin työskennellyt komitea kansakoulu-oppikirjain suunnittelusta varten on tällaisen työn tarpeellisuudesta esittänyt, on meidän onnistunut saada sitä varten useampia päteviä ja asiaa harrastavia henkilöitä yhteistoimintaan. Täten on tässä työssä nykyään osallisina semin. johtaja, tohtori *M. Johnsson*, kansakoulunopettaja *A. Kohonen*, semin. johtaja *K. Raitio* ja professori *E. N. Setälä*.

Yhteydessä tämän lukukirjahankkeen kanssa, tavallaan sen ensimmäisenä tuloksena, ilmestyy

alemman kansakoulun ja kiertokoulun lukutaidon opas eli Aapinen,

jonka kirjoitusluketapaa noudattaen on toimittanut mallikoulunjohtaja *Herm. Niemi* ja joka on ollut edellä-

Aapiset 7.

mainitun toimituskunnan tarkastettavana. Tätä Aapista on kaksi eri laitosta, toinen sovitettu *Danielsenin kaltevan kirjoituksen järjestelmään*, toinen *tavalliseen vinkkirjoitusjärjestelmään*.

Samaan aikaan on julkaistu yllämainittujen neljän henkilön yhteisesti toimittama

Alkeislukukirja,

kansa-, kierto- ja valmistavia kouluja varten.

Tämä alkeiskoulukirja on tarkoitettu seuraamaan välittömästi Aapista ja käytettäväksi kahtena ensimmäisenä lukuvuonna. Kun ei liene mitään kasvatustavallista syytä, miksi alemmalla kansakoululla, alkeellisella kiertokoululla ja n. s. valmistavilla kouluilla pitäisi olla eri lukukirjansa, ovat toimittajat omistaneet kirjan kaikille näille koululajeille. Monessa tapauksessa voitaneekin käyttää kirjaa käyttäen myöskin maalaiskansakoulujen ensimmäisenä lukuvuonna, jos kohta se on varsinaisesti aiottu sitä nuoremmille ikä-asteille, lapsille 7—9 vuoden välillä. — Kirja on runsaasti kuvitettu, kooltaan 168 siv. ja maksaa ainoastaan 1: 10.

Tämän alkeislukukirjan jälkeen tulee julkaistavaksi lukukirja *ylemmän kansakoulun kahta ensimmäistä lukuvuotta varten* sekä sitten myös *kahta viimeistä lukuvuotta varten* aiottu lukukirja. Nämä lukukirjat ja varsinkin viimeksimainittu ovat aiotut rinnakkais-lukukirjaksi Maamme kirjalle, jota ne täydentävät muutamissa suhteissa ja etenkin antamalla näytteitä alkuperäisestä suomalaisesta kirjallisuudesta. — Aineksia näihin lukukirjoihin kootessa on näyttänyt mahdolliseksi yksin tein valmistaa myös sellainen *lukukirja*, joka täyttäisi kehittyneemmän, *jatkokursseissa, seminaareissa, kansanopistoissa ja oppikouluissa* työskentelevän nuorison tarvetta. Ja koska senlaatuista lukukirjaa nykyään yleisesti kaivataan, toivomme voivamme toteuttaa tämänkin hankkeen läheisessä tulevaisuudessa.

Helsingissä Elokuulla 1902.

Kustannusosakeyhtiö Otava.

M B 6906

Kustannusosakeyhtiö Otavan kustantamia
Kansakoulun oppi- ja lukukirjoja.

- Kodin kirja, Alkeislukukirja.** Kansa, kierto ja valmistavia kouluja varten toimittaneet *Mikael Soininen, A. Kohonen, K. Raitio ja E. N. Setälä.* Kolmas, lisäty painos. 81 kuvaa. 196 siv. Siö. 1: 10.
- Kotipiirin kirja, Kansakoulun lukukirja I.** Vlemmän kansakoulun ensimmäistä ja toista lukuvuotta varten toimittaneet *Mikael Soininen, A. Kohonen, K. Raitio ja E. N. Setälä.* Kolmas painos. 75 kuvaa. 268 siv. Siö. 1: 45.
- Suomen kirja, Kansakoulun lukukirja II.** Vlemmän kansakoulun kolmatta ja neljättä lukuvuotta varten toimittaneet *Mikael Soininen, A. Kohonen, K. Raitio ja E. N. Setälä.* Toinen painos. Kuvitettu. Siö. 1: 10.
- Aidinkielen oppikirja kansakouluja varten.** Kirjoittanut *E. N. Setälä.* Seitsemäs painos. Siö. 90 p.
- Aapinen.** Kirjoituslukuputapaa noudattaen toimittanut *Herm. Niemi.* Tavallisen vinokirjoituksen mukaan toimitettu laitos, 111 kuvalla. Toinen painos. Siö. 65 p. Danielsenin vinokirjoituksen mukaan toimitettu laitos 111 kuvalla. Siö. 65 p.
- Kodin ja koulun ensimmäinen kirja.** Herm. Niemen Aapisen mukaan toimittanut *H. Genetz.* 75 kuvalla. Toinen painos. Siö. 75 p.
- Aapinen,** laatinut *Teuvo Pakkala.* Runsaasti kuvitettu. Siö. 1 mk.
- Raamatun historia kansakouluja varten.** Toimitti juma-luusopin tohtori *Lauri Ingman.* 43:lla kuvalla ja Palestiinan kartalla. 175 siv. Toinen painos. Siö. 85 p.
- Kansakoulun maantieto.** Kirjoittanut *Heäwig Sohlberg.* Suomentanut *A. Kohonen.* Viides painos. 105 kuvaa. Kirjaan on liitetty Suomenmaan karttalehti. Siö. 1: 35.
- Kansakoulun maantiede.** Kirjoittanut *R. Hult ja P. Nordmann.* Viides kuvitettu painos. Kirjaan on liitetty Suomenmaan karttalehti. Siö. 1: 25.
- Koulukartasto.** Sisältää 32 karttasivua ja yli 50 karttaa. Toimittanut professori *Edvard Gaebler.* Suomen kouluja varten soveltanut koulunjohtaja *A. R. Blomqvist.* Viides painos. Siö. 1: 40.
- Otavan pieni kartasto.** Sisältää 18 karttasivua. *Edv. Gaeblerin* kartaston mukaan. Kolmas painos. 75 p.
- Kansakoulun luonnontieto.** Kirjoittaneet tohtori *O. A. Häinärin* ja seminaarin lehtori *John Lindén.* 201 kuvaa. Viides painos. Siö. 1: 60.
- Kansakoulun laskuoppi.** Kirjoittaneet seminaarin lehtori *August Alho* ja harjoituskoulun johtaja *Frans Junttila.* Kolmas painos. 286 siv. Siö. 1: 10. Tulokirja myy-dään eri vihkona ä 25 p.
- Laskuoppi.** Kirjoittanut *K. Oksanen.* Neljäs painos. Siö. 75 p. Tu-loskirja maksaa 20 p.

Danielsenin kirjoitusjärjestelmä. Suomeksi sovittanut seminaarin johtaja *K. Raitio.* Kaltevan kirjoituksen järjestelmä 6 viikkoa ä 20 p. Kymmenittäin ä 18 p. Pystykirjoituksen järjestelmä 6 viikkoa ä 20 p. Kymmenettäin ä 18 p. *Vivaltuja harjoitusvihkoja sekä kaltevaa että pystykirjoitusta varten.* 4 viikkoa ä 10 p.

